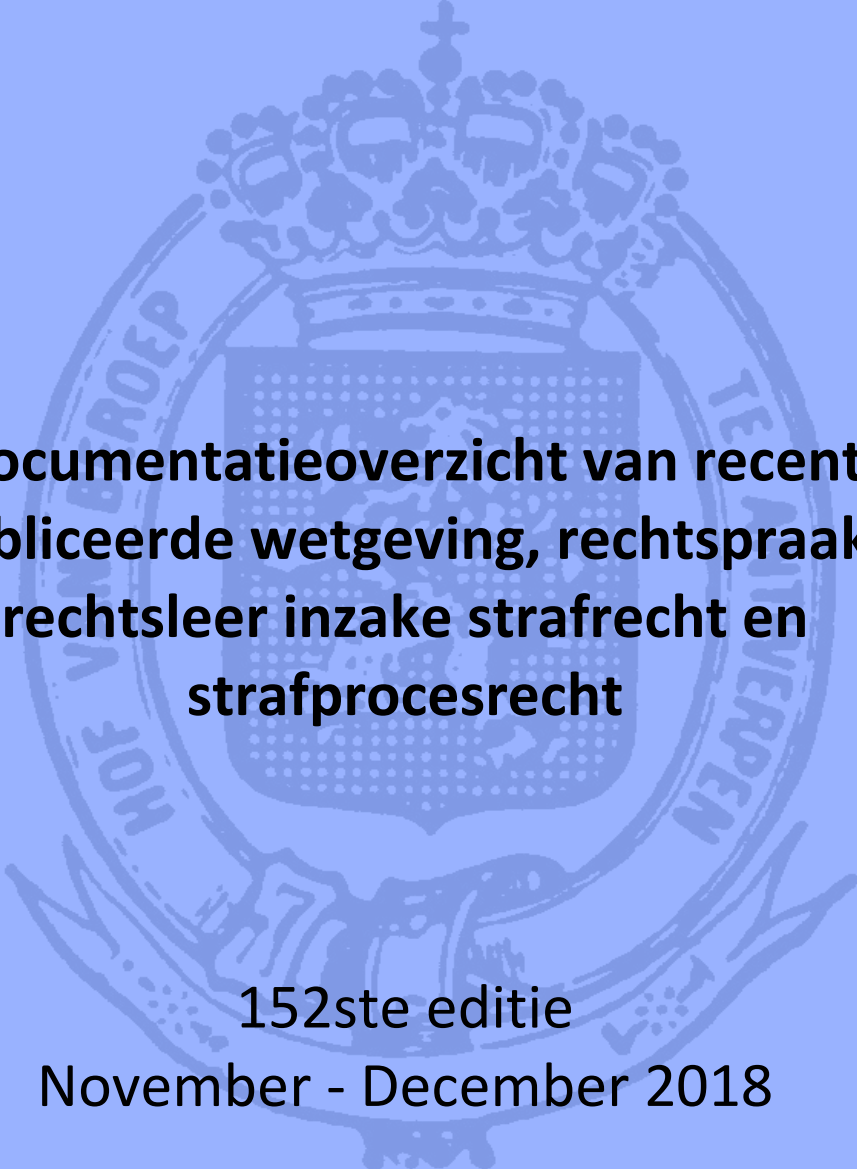

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

156ste editie
Juli – Augustus - September 2019

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2018-2019 – Editie 156

Editie afgesloten op: 30 september 2019

Publicatiedatum: 30 september 2019

© Caroline VAN DEUREN

Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Waalse Kaai 35A

2000 Antwerpen

Tel : 03/247.97.03

Fax :03/247.97.24

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	11
---------------------------	-----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	11
---	-----------

Wet van 8 mei 2019 tot invoering van het Belgisch Scheepvaartwetboek, BS 1 augustus 2019.	11
--	----

Wet van 22 mei 2019 houdende instemming met het Protocol van 2005 bij het Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van vaste platforms op het continentaal plat, gedaan te Londen op 14 oktober 2005, BS 2 augustus 2019.....	11
--	----

Wet van 23 mei 2019 houdende instemming met het Protocol van 2005 bij het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de zeevaart, gedaan te Londen op 14 oktober 2005, BS 2 augustus 2019.....	12
--	----

1.2. EUROPESE REGELGEVING	12
--	-----------

Richtlijn nr. 2019/1153 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten, en tot intrekking van Besluit 2000/642/JBZ van de Raad, <i>P.B.L.</i> 11 juli 2019.	12
--	----

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	13
---	-----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	13
---	-----------

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de vervallenverklaring van nationaliteit ingevolge terrorisme mogelijk te maken, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0068/001.	13
--	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, teneinde toe te staan dat vanaf de eerste ondervraging de strafprocedure in de andere taal mag worden gevoerd, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0090/001.	14
---	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, houdende strafbaarstelling van bepaalde vormen van seksuele agressie op afstand, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0100/001.....	14
---	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde wraakporno te bestrijden, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0101/001.....	15
---	----

Wetsvoorstel betreffende de procedure van onmiddellijke verschijning, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0123/001.	15
--	----

Wetsvoorstel betreffende de bijzondere verbeurdverklaring in drugszaken, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0241/001.	15
---	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering inzake de termijn om een volgappel in te stellen, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0242/001.....	15
---	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek wat betreft verduistering gepleegd door personen die een openbaar ambt uitoefenen, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0243/001.	16
---	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek teneinde lijkschennis strafbaar te stellen, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0257/001.	16
--	----

Wetsvoorstel tot wijziging van het wetboek van Strafvordering wat de snelrechtprocedure betreft, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0271/001.	16
---	----

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 447 van het Strafwetboek, over de voorwaarden waaronder sprake is van lasterlijke aangifte, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0282/001.....	16
Wetsvoorstel tot wijziging van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering alsook van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de gelijkheid van de partijen tijdens het strafproces, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0289/001.....	17
Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering wat betreft de audiovisuele opname van een verhoor, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0348/001.....	17
Wetsvoorstel tot wijziging van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering wat de burgerlijke partijstelling betreft, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0354/001.....	17
Wetsvoorstel betreffende het strafbaar stellen van ontvluchting, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0367/001.....	17
Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering wat de procedure voor schadevergoeding voor in beslag genomen en vernietigde goederen betreft, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0371/001.....	18
Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 136 van het Wetboek van Strafvordering wat betreft de termijn van onderzoek, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0376/001.....	18
Wetsvoorstel tot invoeging in het Strafwetboek van de verwijdering van het grondgebied als autonome straf en tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0402/001.....	18
Wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek – Boek 1 en Boek 2, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0417/001.....	18
Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, teneinde bij risico op recidive de onmiddellijke aanhouding ter zitting mogelijk te maken, <i>Parl.St.</i> Kamer 2019, 0426/001.....	19

2. RECHTSPRAAK..... 19

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	20
2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS.....	20
EHRM 22 maart 2016, Kars e.a. t. Turkije, www.hudoc.echr.coe.int	20
Trefwoorden: Onevenredig gebruik van geweld door ordehandhavers in gevangenissen – Gebruik van neutraliserende middelen (traangas en pepperspray) – Art. 3 EVRM	20
EHRM 20 juni 2019, Chiarello t. Duitsland, www.hudoc.echr.coe.int	20
Trefwoorden: Strafprocedure – Redelijke termijn - Termijn procedure afgewogen tegen complexiteit zaak, oplegging straf en feit dat er geen voorlopige hechtenis heeft plaatsgevonden	20
EHRM 9 juli 2019, Romeo Castano t. België, www.hudoc.echr.coe.int	20
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – België weigert uitvoering wegens risico schending artikel 3 EVRM – Risico niet voldoende onderzocht in concreto	21
EHRM 11 juli 2019, Olivieri t. Frankrijk, Bloise t. Frankrijk, www.hudoc.echr.coe.int	21
Trefwoorden: Politiehechtenis - Zwijgrecht – Recht op bijstand door een advocaat – Andere bewijsmiddelen?	21
EHRM 16 juli 2019, Júlíus Þór Sigurbórsson t. IJsland, www.hudoc.echr.coe.int	22
Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Mondelinge verklaringen buiten beschouwing laten	22
EHRM 25 juli 2019, Svanidze t. Georgië, www.hudoc.echr.coe.int	23
Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Veroordeling gebaseerd op transcripties van mondeling bewijs zonder de getuige in persoon te horen – Schending	24
EHRM 30 juli 2019, Harun Gurbuz t. Turkije, www.hudoc.echr.coe.int	24
Trefwoorden: Politiehechtenis - Zwijgrecht – Recht op bijstand door een advocaat	25
EHRM 29 augustus 2019, Aguirre Lete e.a. t. Spanje, www.hudoc.echr.coe.int	25

Trefwoorden: Geen straf zonder wet – Inaanmerkingneming uitgezeten gevangenisstraf in ander land	25
2.3. HOF VAN JUSTITIE	26
Hof van Justitie 29 juli 2019, www.eur-lex.europa.eu	26
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn 2012/29/EU – Minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten – Artikelen 16 en 18 – Ondervraging van het slachtoffer door de strafrechter in eerste aanleg – Wijziging in de samenstelling van de rechtsprekende formatie – Herhaling van de ondervraging van het slachtoffer op verzoek van een van de procespartijen – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 47 en 48 – Recht op een eerlijk proces en rechten van de verdediging – Onmiddellijkheidsbeginsel – Draagwijdte – Recht van het slachtoffer op bescherming tijdens de strafprocedure	26
Hof van Justitie 5 september 2019, www.eur-lex.europa.eu	26
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 4, lid 1 – Vermoeden van onschuld – Publieke verwijzingen naar schuld – Schikking tussen de openbaar aanklager en de dader van een strafbaar feit – Nationale rechtspraak waarin de verdachten die geen dergelijke schikking hebben getroffen, worden geïdentificeerd – Handvest van de grondrechten – Artikel 48	26
Hof van Justitie 19 september 2019, www.eur-lex.europa.eu	27
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Artikelen 6 en 47 en artikel 51, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Richtlijn 2012/13/EU – Artikel 8, lid 2 – Richtlijn 2013/48/EU – Artikel 12 – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 3 – Nationale regeling die om medische en veiligheidsredenen de opname in een psychiatrische inrichting toestaat van personen die in een toestand van krankzinnigheid daden hebben begaan die een gevaar voor de samenleving vormen – Recht op informatie over rechten – Recht op toegang tot een advocaat – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vermoeden van onschuld – Kwetsbare persoon	27
2.4. HOF VAN CASSATIE.....	30
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS.....	30
Cass. 17 april 2018 (P.17.0433.N), www.juridat.be	30
Trefwoorden: Afvalstoffendecreet - Artikelen 2, 1°, en 12 - Begrip afvalstof - Achterlaten, verwijderen of beheren van afvalstoffen - Draagwijdte – Gevolg	31
Cass. 17 april 2018 (P.18.0038.N), www.juridat.be	31
Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Internationale rechtshulp in strafzaken - Wet 9 december 2004 - Gemeenschappelijke onderzoeksteams - Schriftelijke overeenkomst ondertekend door onderzoeksrechter - Draagwijdte – Gevolg	31
2. Berusting door de onderzoeksrechter in het wrakingsverzoek - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte - Gevolg.....	31
Cass. 25 april 2018 (P.17.0559.F), www.juridat.be	32
Trefwoorden: 1. Misdrijf - Moreel bestanddeel - Sociaalrechtelijke overtreding - Artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek - Dimona-aangifte - Verzuim van aangifte - Reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip – Bewijs.....	32
2. Strafkeuze - Motivering - Gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde	32
Cass. 25 april 2018 (P.18.0199.F), www.juridat.be	33
Trefwoorden: 1. Handelspraktijken - Agressieve handelspraktijken - Wetboek Economisch Recht - Artikel VI.101 - Artikel VI.103, 3° en 8° - Draagwijdte.....	33
2. Handelspraktijken - Agressieve handelspraktijken - Wetboek Economisch Recht - Artikel VI.103 - Als oneerlijk, agressief en misleidend beschouwde handelspraktijken - Voorwaarde.....	33
Cass. 2 mei 2018 (P.17.0616.F), www.juridat.be	33
Trefwoorden: Beklaagde in hoger beroep - Medebeklaagde veroordeeld in eerste aanleg - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Gezag van gewijsde ten aanzien van de beklaagde in hoger beroep - Draagwijdte.....	33
Cass. 2 mei 2018 (P.18.0133.F), www.juridat.be	34
Trefwoorden: 1. Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van de misdaden - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen.....	34

2. Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Doodslag om de diefstal te vergemakkelijken - Correctionalisering - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen – Gevolg.....	34
3. Bevoegdheid en aanleg - Materiële bevoegdheid - Berechting van de misdaden - Hof van assisen - Correctionalisering van de misdaden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM.....	34
Cass. 9 mei 2018 (P.17.1114.F), www.juridat.be	34
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof	35
2. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Ratio legis	35
3. Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Recht op een nieuw proces – Voorwaarde	35
4. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip	35
Cass. 9 mei 2018 (P.18.0344.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch	36
Trefwoorden: 1. Probatie-uitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Redenen.....	36
2. Probatie-uitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Vordering tot herroeping - Voorwaarde - Verslag van de probatiecommissie - Indiening van het verslag - Tijdstip	36
Cass. 9 mei 2018 (P.17.0787.F), www.juridat.be	36
Trefwoorden: 1. Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing in de vermelding - Gevolg	36
2. Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing in de vermelding - Toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering - Voorwaarden.....	36
Cass. 9 mei 2018 (P.17.0330.F), www.juridat.be	37
Trefwoorden: 1. Straf – Eendaadse samenloop - Eenheid van opzet - Gevolg - Zwaarste straf uitgesproken - Draagwijdte.....	37
2. Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verval van het recht tot sturen	37
3. Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verplicht verval van het recht tot sturen - Voorwaarde	37
Cass. 16 mei 2018 (P.17.1086.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	37
Trefwoorden: Veroordelend vonnis - Hoger beroep - Grief gegrond op de vrijspraak - Gevolg.....	38
Cass. 16 mei 2018 (P.17.1222.F), www.juridat.be	38
Trefwoorden: Witwassen - Toepassingsvoorwaarden - Basismisdrijf - Beoordeling door de rechter - Aard.....	38
Cass. 22 mei 2018 (P.17.1286.N), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants	38
Trefwoorden: 1. Politie - Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Draagwijdte	38
2. Informantenwerking - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Draagwijdte – Gevolg.....	38
3. Politie - Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Informantenwerking - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Beoordeling door de rechter.....	38
Cass. 23 mei 2018 (P.17.1069.F), www.juridat.be	39

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften	39
2. Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Regelmatigheid - Voorwaarden	40
Cass. 30 mei 2018 (P.18.0387.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	40
Trefwoorden: 1. Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter	40
2. Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter	40
Cass. 30 mei 2018 (P.18.0232.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	41
Trefwoorden: Vormen - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift met grieven - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd - Overmacht - Begrip.....	41
Cass. 9 oktober 2018 (P.18.0873.N), www.juridat.be	41
Trefwoorden: Misdrijf van witwassen - Vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp - Schuld van anderen dan de dader, de mededader of de medeplichtige aan het fiscaal misdrijf - Beoordeling - Wijze.....	41
Cass. 16 oktober 2018 (P.18.0546.N), NC 2019, afl. 4, 313-314.....	42
Trefwoorden: Strafvordering – Voorrecht van rechtsmacht – Uitputting van rechtsmacht.....	42
Cass. 30 januari 2019 (P.18.0879.F), www.juridat.be	42
Trefwoorden: Strafzaken – Wegverkeerswet – Toepassing strafwet in de tijd – Mildere tussenliggende strafwet – Art. 38, §6 WVV – Bijzondere herhaling.....	42
Cass. 20 maart 2019 (P.18.1150.F), www.juridat.be	42
Trefwoorden: 1. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België – Voorwaarden	42
2. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden in verdenkinggestelde – Begrip	42
3. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden in verdenkinggestelde - Feitelijke beoordeling - Toezicht door het Hof	42
4. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Activiteit als tussenpersoon in handel in wapens - Opheffing van wetsbepalingen door gewestelijke normen – Draagwijdte	43
5. Bijzondere wet die de gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen - Bestaande bepalingen op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht - Geldigheid - Wijziging en opheffing	43
Cass. 26 maart 2019 (P.18.1273.N), NC 2019, afl. 4, 317-318.	44
Trefwoorden: Art. 322 Sw. – Art. 323 Sw. – Vereniging van misdadigers – Constitutieve bestanddelen – Opzet – Bewijs.....	44
Cass. 3 april 2019 (P.19.0032.F), www.juridat.be	44
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Wettige reden van verschoning – Begrip.....	44
2. Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de appelrechters - Toetsing door het Hof.....	44
Cass. 9 april 2019 (P.18.1208.N), www.juridat.be	45
Trefwoorden: Strafzaken – Wegverkeerswet – Toepassing strafwet in de tijd – Mildere tussenliggende strafwet – Art. 38, §6 WVV – Bijzondere herhaling.....	45
Cass. 10 april 2019 (P.19.0008.F), www.juridat.be	45
Trefwoorden: 1. Zedenbederf van de jeugd - Ontucht – Begrip	45
2. Zedenbederf van de jeugd - Ontucht - Beoordeling van de gestelde handelingen - Onaanastbare beoordeling door de feitenrechter – Grenzen – Gesprekken op Facebook.....	45
3. Zedenbederf van de jeugd - Bijzonder opzet	45

Cass. 24 april 2019 (P.19.0018.F), www.juridat.be	46
Trefwoorden: 1. Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Ziekte - Begrip	46
2. Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Begrip - Overdracht van het immunodeficiëntievirus (Aids)	46
Cass. 28 mei 2019 (P.19.0130.N), www.juridat.be	46
Trefwoorden: Wettige verdediging – Definitie – Art. 422bis Sw. – Schuldig verzuim – Toepasselijkheid	46
Cass. 18 juni 2019 (P.19.0216.N), www.juridat.be	47
Trefwoorden: Artikel 4 VTSv. – Aanhouden burgerlijke belangen	47
Cass. 18 juni 2019 (P.19.0231.N).....	47
Trefwoorden: Rechten van verdediging – Horen van getuige à décharge – Criterium waarheidsvinding	47
Cass. 25 juni 2019 (P.19.0482.N), www.juridat.be	48
Trefwoorden: Verstek – Verzet – Ongedaan – Kennis dagvaarding.....	48
Cass. 25 juni 2019 (P.19.0192.N), www.juridat.be	49
Trefwoorden: Motivering – Straf – Verzoek om opschorting – Weigering – Redenen - Slechts rekening houden met de feiten die het voorwerp van de strafvordering uitmaken en die bewezen zijn verklaard	49
Cass. 25 juni 2019 (P.19.0229.N).....	49
Trefwoorden: Verstek – Verzet	49
Cass. 3 september 2019 (P.19.0142.N), www.juridat.be	50
Trefwoorden: Wegverkeer – Verjaring – Wetswijziging – Werking in de tijd	50
Cass. 10 september 2019 (P.19.0330.N)	51
Trefwoorden: Verstek – Verzet	51
Cass. 17 september 2019 (P.18.1192.N), www.juridat.be	52
Trefwoorden: Verstek – Verzet – Overmacht of wettige reden van verschoning – Beoordeling rechter	52
Cass. 19 september 2019 (P.19.0342.N), www.juridat.be	53
Trefwoorden: Hoger beroep – Eenstemmigheid – Heromschrijving – Strafverzwaring.....	53
Cass. 24 september 2019 (P.19.0342.N), www.juridat.be	53
Trefwoorden: Behandeling van de zaak – Vraag om uitstel tijdens behandeling klacht met burgerlijkepartijstelling – Beoordeling rechter	53
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	54
Cass. 25 april 2018 (P.18.0385.F), www.juridat.be	54
Trefwoorden: Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Vreemdeling die om internationale bescherming verzoekt - Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Artikel 8.3 - Geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toepassingsgebied - Vreemdeling wiens verzoek om internationale bescherming werd afgewezen	54
Cass. 30 mei 2018 (P.18.0034.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere	54
Trefwoorden: 1. Valsheid en gebruik van valse stukken - Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Aangifte bij de belastingadministratie	54
2. Rechtsplegingsvergoeding - Kennelijk onredelijk karakter van de toestand - Begrip	54
Cass. 25 juni 2019 (P.19.0620.N), www.juridat.be	55
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Gevangenneming – Vattingsbevel – Precieze vermelding van woning	55
2. Voorlopige hechtenis – Recht van verdediging – Geen kennis van oorsprong en inhoud van politionele informatie op basis waarvan vattingsbevel werd verleend	55
Cass. 17 juli 2019 (P.19.0686.N), www.juridat.be	55
Trefwoorden: Vreemdeling – Vrijheidsberoving – Termijn – Berekening	55
Cass. 24 juli 2019 (P.19.0744.N), www.juridat.be	56

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Aanwijzingen van schuld – Afgeleid uit een bewijsverkrigging waarvan de regelmatigheid wordt betwist – Prima facie onderzoek	56
2. Recht van verdediging – Recht op tegenspraak – OM wil gebruik maken van gegevens uit een ander strafdossier – Plicht om opgave te doen van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier – Beperkingen	56
3. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Motivering – Ernstige aanwijzingen van schuld – Overgenomen uit bevel tot aanhouding – Niet nodig die gegevens te verduidelijken, preciseren, concretiseren of citeren	56
Cass. 3 september 2019 (P.19.0911.N), www.juridat.be	57
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling – Vorm – Fax – Originele handtekening	57
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	58
Cass. 20 februari 2018 (P.18.0107.N), www.juridat.be	58
Trefwoorden: Verdrag Europese Unie - Artikel 4.3 VEU - Beginsel van de loyale samenwerking - Draagwijdte	58
Cass. 26 maart 2019 (P.19.0219.N), www.juridat.be	58
Trefwoorden: Retroactiviteit van de strengere strafwet na heropening rechtspleging – Verlenging van minimumtermijn voor voorwaardelijke invrijheidstelling in geval van levenslange opsluiting – Wijziging strafuitvoeringsmodaliteit – Geen strafverzwaring ingevoerd na misdrijf of na uitgesproken straf	58
2.5. GRONDWETTELIJK HOF	59
Grondwettelijk Hof 19 september 2019, www.const-court.be	59
Trefwoorden: 1. Gerechtelijk recht - Taalgebruik in gerechtszaken - Nietigverklaring van een akte wegens overtreding van de taalwet in gerechtszaken – Voorwaarden	59
2. Gerechtelijk recht - Taalgebruik in gerechtszaken - Verbetering van een louter formele miskening van de taalwet gerechtszaken in een beslissing van een gerecht	59
Grondwettelijk Hof 26 september 2019, www.const-court.be	60
Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Bij verstek gewezen vonnis - Verzet dat als gedaan wordt beschouwd - Gerecht in hoger beroep - Verzet dat als ongedaan wordt beschouwd in hoger beroep	60
Grondwettelijk Hof 26 september 2019, www.const-court.be	62
Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Gebruik der talen in gerechtszaken - Vraag tot verandering van taal in hoger beroep	62
Grondwettelijk Hof 26 september 2019, www.const-court.be	63
Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Politie over het wegverkeer - Strafvordering - Verjaring - Verlenging van de verjaringstermijn - Terugwerkende kracht	63
2.6. RAAD VAN STATE	64
2.7. HOVEN VAN BEROEP	64
A. CORRECTIONELE KAMERS	64
Bergen 18 november 2015, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1317-1318.	64
Trefwoorden: Infraction - Complicité et corréité – Élément moral – Conscience de la participation à un acte infractionnel – Renonciation à une connaissance précise de la nature et du but de l’infraction – Responsabilité pénale (oui)	64
Gent 16 maart 2018, <i>P&R</i> 2019, afl. 2, 85.	64
Trefwoorden: Gewapende weerspanningheid – Bestanddelen van het misdrijf – Geen fysiek contact – Geen dreigend kwaad – Art. 269, 271, 482 en 483 Sw.	65
Luik 17 oktober 2018, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1318-1321.	65
Trefwoorden: 1 Droit transitoire – Infraction – Application de la loi pénale dans le temps – Trouble mental.	65
2 Défense sociale – Internement – Nécessité d’un danger – Schizophrénie.	65
Gent 28 oktober 2018, <i>T.Strafr.</i> 2019, afl. 4, 222.	65
Trefwoorden: Strafrecht – Straffen – Vervangende gevangenisstraf – Geldboete deels met uitstel – Enkel voor het effectieve gedeelte	65
Brussel 9 januari 2019, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1342-1345.	66

Trefwoorden: Droits de l'homme - Procès équitable – Lacunes de l'instruction – Inertie du juge d'instruction et du ministère public – Dépassement du délai raisonnable – Irrecevabilité des poursuites	66
Brussel 29 januari 2019, <i>NC</i> 2019, afl. 4, 329-330.	66
Trefwoorden: Art. 432, §2, eerste lid Sw. – Internationale parentale ontvoering – Le criminel tient le civil en état – Draagwijdte – Belang van het kind	66
Luik 7 maart 2019, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1340-1341.	66
Trefwoorden: Opposition – Délai – Tardiveté – Erreur de l'huissier de justice – Force majeure – Recevabilité.....	67
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	67
Gent 26 oktober 2016, <i>T.Strafr.</i> 2019, afl. 4, 225.	67
Trefwoorden: Internering – Aangehouden inverdenkinggestelde – Voorlopige tenuitvoerlegging in de gevangenis – Hiertoe beperkt hoger beroep – Niet-ontvankelijk.....	67
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	67
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	67
A. CORRECTIONELE KAMERS	67
Corr. Luik (afd. Luik) 30 mei 2018, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1318-1321.....	67
Trefwoorden: 1. Stupéfiants – Prisons – Institution de soins médicaux – Approche médicosociale combinée.	67
2. Sursis et suspension de la condamnation – Toxicomanie – Probation – Centre de désintoxication résidentiel.	67
Corr. Brussel (franstalig) 10 december 2018, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1345-1346.....	68
Trefwoorden: Droits de l'homme - Procès équitable – Présomption d'innocence – Présomption de culpabilité – Instruction à charge – Violation des droits de la défense – Irrecevabilité des poursuites.	68
Corr. Luik (afd. Hoei) 13 juni 2019, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1330-1332.....	68
Trefwoorden: 1. Infraction - Généralités – Circonstance aggravante – Mobile discriminatoire – Homophobie – Homosexualité avérée de la victime (non).....	68
2. Homosexualité – Société pluraliste – Vie privée.....	68
B. RAADKAMER.....	69
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING.....	69
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	69
Hof van Assisen Brussel 7 maart 2019, <i>JLMB</i> 2019, afl. 28, 1313-1317.	69
Trefwoorden: 1. Infraction - Généralités – Homicide – Intention de donner la mort – Preuve -.....	69
Matières pénales.....	69
2. Infraction - Généralités – Assassinat – Préméditation – Preuve – Matières pénales.	69
3. Infraction - Complicité et corréité – Élément moral – Conscience de la participation à un acte infractionnel – Renonciation à une connaissance précise de la nature et du but de l'infraction – Responsabilité pénale (oui).....	69
2.10. BUITENLANDSE RECHTSpraak	70
Rb. Amsterdam 4 juni 2019.....	70
Trefwoorden: Executie-EAB België - Begrip 'uitvaardigende justitiële autoriteit'	70
 3. RECHTSLEER	70
 3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	70
3.2. BOEKEN.....	70
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	70
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	71
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	71
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	71
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	71

C. BIJDAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	72
D. BIJDAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	72
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDAGEN	73
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	73
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	73
3.5. VARIA	74

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Wet van 8 mei 2019 tot invoering van het Belgisch Scheepvaartwetboek, BS 1 augustus 2019.

Toelichting: Deze wet bevat ook enkele strafrechtelijke bepalingen. Deze staan in Boek 4 dat over de handhaving handelt.

Wet van 22 mei 2019 houdende instemming met het Protocol van 2005 bij het Protocol tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van vaste platforms op het continentaal plat, gedaan te Londen op 14 oktober 2005, BS 2 augustus 2019.

Toelichting:

Bron: Jura.be: Door het stopcontact op zee (Modular Offshore Grid) en de toename van het aantal windturbines, neemt ook het aantal platformen op het Belgisch continentaal plat toe. Het risico dat terroristen die platformen gaan gebruiken voor terroristische aanslagen wordt dus groter. Vandaar dat ons land instemt met het SUA-protocol van 2005 bij het internationale SUA-verdrag (Suppression of Unlawful Acts). Dat protocol maakt het mogelijk om méér activiteiten vanaf vaste platformen op zee te bestraffen.

De lijst van activiteiten die zo strafbaar worden en waarvoor de verdragsstaten met elkaar zullen samenwerken, wordt onder meer uitgebreid met:

- het gebruik van een platform bij het voorbereiden en plegen van een terroristische aanslag
- het gebruik van een platform bij het helpen vluchten van de daders van een strafbaar feit
- het gebruik van het platform zelf als wapen, en
- het ongeautoriseerd opslaan van massavernietigingswapens en dual use-goederen op een platform.

België had de nodige aanpassingen al doorgevoerd in het gloednieuwe Belgisch Scheepvaartwetboek en stemde eerder al een instemmingswet van 23 mei 2019, zodat de weg vrij was voor de officiële ratificatie van het protocol van 2005.

Het 'verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de zeevaart' of SUA-verdrag werd in 1988 gesloten binnen de Verenigde Naties. Datzelfde jaar werd ook een protocol gesloten dat het verdrag in beperkte mate van toepassing maakte op 'wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van vaste platforms op het continentaal plat'. Dit SUA-protocol van 1988 werd in 2005 uitgebreid door een wijzigingsprotocol en het is dát SUA-protocol van 2005 waarmee de Belgische overheid nu instemt.

Het wijzigingsprotocol van 2005 treedt op 30 september 2019 in werking in ons land.

België is het 40e land waarin het protocol geldt. Onze buurlanden – Duitsland, Frankrijk en Nederland – hebben ook al ingestemd met de tekst. Groot-Brittannië heeft het protocol al in 2007 ondertekend, maar nog niet geratificeerd.

Wet van 23 mei 2019 houdende instemming met het Protocol van 2005 bij het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de zeevaart, gedaan te Londen op 14 oktober 2005, BS 2 augustus 2019.

Toelichting: Als partijen bij het Verdrag tot bestrijding van wederrechtelijke gedragingen gericht tegen de veiligheid van de zeevaart, gedaan te Rome op 10 maart 1988, Erkennend dat daden van terrorisme de internationale vrede en veiligheid bedreigen, Indachtig resolutie A.924(22) van de Algemene Vergadering van de Internationale Maritieme Organisatie waarin verzocht wordt om herziening van de bestaande juridische en technische maatregelen en nieuwe maatregelen ter overweging worden gepresenteerd teneinde terroristische daden tegen schepen te bestrijden en de veiligheid aan boord en aan de wal te verbeteren, waarbij het gevaar voor passagiers, bemanningen en havenpersoneel aan boord van schepen en in havengebieden alsmede voor schepen en hun vracht wordt gereduceerd, Indachtig de Verklaring inzake maatregelen tot uitbanning van internationaal terrorisme als bijlage bij resolutie 49/60 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 9 december 1994 waarin onder andere de lidstaten van de Verenigde Naties opnieuw plechtig hun ondubbelzinnige veroordeling bevestigen van alle terroristische daden, methoden en praktijken als misdadig en onverdedigbaar, ongeacht waar en door wie zij zijn begaan, met inbegrip van die welke de vriendschappelijke betrekkingen tussen Staten en volkeren schaden en de territoriale integriteit en veiligheid van Staten bedreigen, Gelet op resolutie 51/210 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 17 december 1996 en de aanvullende verklaring bij de Verklaring van 1994 inzake Maatregelen tot uitbanning van internationaal terrorisme in de bijlage.

1.2. Europese regelgeving

Richtlijn nr. 2019/1153 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten, en tot intrekking van Besluit 2000/642/JBZ van de Raad, *PB.L.* 11 juli 2019.

Toelichting: Vergemakkelijking van het gebruik van financiële informatie is noodzakelijk voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van ernstige strafbare feiten. Om in de lidstaten en de Unie als geheel de veiligheid te vergroten, de vervolging van financiële delicten te verbeteren, het witwassen van geld te bestrijden en fiscale misdrijven te voorkomen, moet de toegang tot informatie voor financiële-inlichtingeneenheden („FIE's”) en overheidsinstanties die belast zijn met het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van ernstige vormen van criminaliteit worden verbeterd, zodat zij beter in staat zijn financiële onderzoeken uit te voeren en zodat hun onderlinge samenwerking verbetert. Onmiddellijke en directe toegang tot de informatie in centrale registers van bankrekeningen is vaak onmisbaar voor het succes van een strafrechtelijk onderzoek of voor de tijdige identificatie, opsporing en bevrozing van daarmee verband houdende vermogensbestanddelen met het oog op de inbeslagname ervan. Directe toegang is de meest onmiddellijke vorm van toegang tot de informatie in centrale registers van bankrekeningen. Deze richtlijn moet daarom regels vastleggen voor de verlening van directe toegang tot informatie in centrale registers van bankrekeningen aan de aangewezen

autoriteiten van de lidstaten die bevoegd zijn voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van strafbare feiten. Indien een lidstaat door middel van een centraal elektronisch systeem voor gegevensontsluiting toegang tot bankrekeninggegevens verleent, dient die lidstaat ervoor te zorgen dat de autoriteit die het ontsluitingssysteem beheert, de zoekresultaten rechtstreeks en ongefilterd aan de aangewezen bevoegde autoriteiten rapporteert. Deze richtlijn mag geen afbreuk doen aan kanalen voor het uitwisselen van informatie tussen bevoegde autoriteiten of aan hun bevoegdheden om informatie te verkrijgen van meldingsplichtige entiteiten op grond van het Unie- of het nationale recht. Toegang voor de nationale autoriteit tot informatie in centrale registers voor andere doeleinden dan die van deze richtlijn of in verband met andere strafbare feiten dan degene die door deze richtlijn worden bestreken, valt buiten het toepassingsgebied ervan.

Aangezien er in elke lidstaat vele autoriteiten of organen zijn die bevoegd zijn voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van strafbare feiten, en om te zorgen voor evenredige toegang tot financiële en andere informatie in het kader van deze richtlijn, moeten de lidstaten de autoriteiten of instanties aanwijzen die gemachtigd zijn om voor de toepassing van deze richtlijn toegang te hebben tot de centrale registers van bankrekeningen en informatie kunnen opvragen bij FIE's. Bij de uitvoering van deze richtlijn moeten de lidstaten rekening houden met de aard, de organisatorische status, de taken en de prerogatieven van die autoriteiten en organen, zoals vastgelegd in hun nationale recht, en met de bestaande mechanismen voor de bescherming van financiële stelsels tegen het witwassen van geld en terrorismefinanciering.

De richtlijn treedt in werking op 31 juli 2019, maar de lidstaten hebben nog tot 1 augustus 2021 de tijd om de bepalingen te vertalen in nationaal recht.

1.3. Overzichten van wetgeving

- SCALIA, D., ALIE, M., « Chronique de droit international pénal (1/2019) », *RDP* 2019, afl. 7, 909-930.

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Opmerking: gelet op het ingaan van een nieuwe regeerperiode, werden vele reeds ingediende wetsvoorstellen opnieuw ingediend. Hieronder worden enkel de belangrijkste hernoemen:

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de vervallenverklaring van nationaliteit ingevolge terrorisme mogelijk te maken, *Parl.St.* Kamer 2019, 0068/001.

Samenvatting: Momenteel bestaat al de mogelijkheid om voor terroristische misdrijven veroordeelde daders, mededaders of medeplichtigen de nationaliteit te ontnemen. De huidige voorwaarden hiervoor (vordering van

het Openbaar Ministerie, veroordeling tot een gevangenisstraf van ten minste vijf jaar zonder uitstel) zijn echter te stringent.

Met dit wetsvoorstel wordt bij elke veroordeling voor een als terroristisch gekwalificeerd misdrijf de nationaliteit van rechtswege ontnomen

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, teneinde toe te staan dat vanaf de eerste ondervraging de strafprocedure in de andere taal mag worden gevoerd, *Parl.St.* Kamer 2019, 0090/001.

Samenvatting: In strafzaken worden de processen-verbaal in verband met de opsporing en de vaststelling van de strafbare feiten in het Nederlands gesteld in het Nederlands taalgebied, in het Frans in het Frans taalgebied.

De stukken in verband met het onderzoek en de vervolging daarentegen worden in de taal van de procedure gesteld, dus in de in strafzaken geldende taal van het rechtsgebied waar de rechtbank van de ambtenaren van het openbaar ministerie en van de onderzoeksrechter is gevestigd; bij een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek kan een proces-verbaal dus in een andere taal zijn gesteld dan die van de verdere procedure. In dat geval kan worden gevraagd de procedure in de andere taal te voeren, doch alleen voor de rechtscolleges van het arrondissement Brussel en louter vanaf het tijdstip waarop de zaak in de fase van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek verkeert, dan wel indien de zaak al werd onderzocht of rechtstreeks ter terechtzitting wordt gebracht.

Als gevolg daarvan kan de andere landstaal worden gebruikt, maar pas wanneer de strafprocedure zich in een bepaalde fase bevindt. Alle stukken en processenverbaal die werden opgesteld in de fasen die aan het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek voorafgaan, moeten achteraf dus worden vertaald.

Dergelijke vertalingen veroorzaken kosten, die hoog kunnen uitvallen ingevolge de ernst en de complexiteit van de zaak, maar daarbij kunnen ook – en vooral – vertaalfouten ontstaan; dergelijk fouten kunnen echt problematisch zijn, of zelfs onverenigbaar met de goede werking van het gerecht en met de rechten van verdediging.

Bijgevolg stellen de indieners voor om erin te voorzien dat in de strafprocedure de andere landstaal mag worden gebruikt vanaf de eerste ondervraging van de verdachte.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, houdende strafbaarstelling van bepaalde vormen van seksuele agressie op afstand, *Parl.St.* Kamer 2019, 0100/001.

Samenvatting: Op grond van het Strafwetboek is seksuele agressie thans alleen strafbaar indien de dader zich fysiek bij het slachtoffer bevindt.

Gelet op het wijdverbreide gebruik van de sociale media en de laakbare daden die in die context worden begaan, strekt die wetsvoorstel ertoe het Strafwetboek bij te sturen, teneinde ook te voorzien in de strafbaarstelling van bepaalde vormen van seksuele agressie op afstand.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek, teneinde wraakporno te bestrijden, *Parl.St.* Kamer 2019, 0101/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel beoogt de strijd aan te binden tegen “wraakporno”. Het gaat daarbij om het publiek verspreiden, met kwaadwillig opzet en/of uit wraakgevoelens, met name via de sociale netwerken, van seksueel expliciete beelden maar zonder de toestemming van wie op die beelden te zien is.

Het wetsvoorstel strekt ertoe het nieuwe artikel van het Strafwetboek ter bestraffing van voyeurisme aan te passen, waarbij voorzien zou worden in een zwaardere straf wanneer dergelijk voyeurisme tegelijk als wraakporno kan worden aangemerkt.

De indienster streeft dus naar een betere bescherming van de slachtoffers, door een verzwarende omstandigheid in te stellen.

Wetsvoorstel betreffende de procedure van onmiddellijke verschijning, *Parl.St.* Kamer 2019, 0123/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel heeft tot doel om mits een aantal kleine wetswijzigingen de procedure van onmiddellijke verschijning, die gedeeltelijk vernietigd werd door het Grondwettelijk Hof, te repareren, zodat de snelrechtprocedure opnieuw kan toegepast worden.

Wetsvoorstel betreffende de bijzondere verbeurdverklaring in drugszaken, *Parl.St.* Kamer 2019, 0241/001.

Samenvatting: Voor het voorwerp of de instrumenten van een misdrijf kan de bijzondere verbeurdverklaring enkel worden uitgesproken indien ze eigendom zijn van de veroordeelde. Die eigendomsvereiste uit het algemene strafrecht geldt evenwel niet in drugszaken.

Deze uitzondering is echter in strijd met het gelijkheidsbeginsel omdat op onevenredige wijze afbreuk gedaan wordt aan derden te goeder trouw. Om dit te verhelpen schrijft dit wetsvoorstel in de wet in dat de verbeurdverklaring de rechten van bonafide derden niet mag schaden. Ook moet de betrokken derde voortaan op de hoogte gebracht worden van de mogelijkheid dat zijn goederen in aanmerking komen voor verbeurdverklaring. Op die manier wordt de oproeping van de bonafide derde procedureel verzekerd, zodat hij zich voor de strafrechter kan uitspreken over de eventuele verbeurdverklaring van de zaken die aan hem toebehoren.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering inzake de termijn om een volgappel in te stellen, *Parl.St.* Kamer 2019, 0242/001.

Samenvatting: Het Openbaar Ministerie beschikt over een bijkomende termijn van tien dagen om beroep in te stellen na de beroepstermijn van de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij (het zogenaamde volgappel).

In de rechtsleer bestaat onenigheid over het aanvangspunt van deze bijkomende termijn (na het verstrijken van de wettelijke beroepstermijn van dertig dagen dan wel na datum van het effectief instellen van het beroep).

Om interpretatieproblemen te vermijden preciseert de voorgestelde wetwijziging dat de termijn van het volgappel aanvangt op de dag die volgt op de dag waarop het hoger beroep door de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij werd ingesteld

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek wat betreft verduistering gepleegd door personen die een openbaar ambt uitoefenen, *Parl.St.* Kamer 2019, 0243/001.

Samenvatting: Wanneer een openbaar ambtenaar in zijn hoedanigheid van ambtenaar onlichamelijke activa, zoals mankracht, onder zich heeft en deze verduistert, is hij momenteel niet strafbaar. Dit voorstel maakt deze vorm van verduistering strafbaar.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek teneinde lijkschennis strafbaar te stellen, *Parl.St.* Kamer 2019, 0257/001.

Samenvatting: De huidige strafwetgeving voorziet enkel in een bestraffing voor personen die een graf schenden. Dit wetsvoorstel vult de wet aan waardoor onaanvaardbare handelingen ten aanzien van stoffelijke overschotten van overledenen kunnen worden bestraft.

Wetsvoorstel tot wijziging van het wetboek van Strafvordering wat de snelrechtprocedure betreft, *Parl.St.* Kamer 2019, 0271/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel strekt ertoe de snelrechtprocedure aan te passen. Bepalingen die door het Grondwettelijk Hof werden vernietigd worden opgeheven. Daarnaast worden de rechten van verdediging versterkt doordat de persoon die dient te verschijnen, samen met zijn advocaat dient akkoord te gaan. De verschijning voor de rechtbank geschiedt na ten vroegste vier en ten hoogste zeven dagen te rekenen van de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding met het oog op onmiddellijke verschijning. Wanneer de te verschijnen persoon niet akkoord gaat met zijn verschijning binnen deze termijn wordt de behandeling van de zaak uitgesteld en neemt de rechtbank deze zaak uiterlijk vijftien dagen na de inleidingszitting in beraad

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 447 van het Strafwetboek, over de voorwaarden waaronder sprake is van lasterlijke aangifte, *Parl.St.* Kamer 2019, 0282/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel strekt tot bijsturing van de voorwaarden die maken dat een aangifte lasterlijk is. Een aangifte zou pas lasterlijk zijn zo de rechter een definitieve beslissing tot vrijspraak of buitenvervolginstelling heeft gewezen, zoals bepaald bij artikel

128 van het Wetboek van strafvordering, en in die beslissing expliciet wordt gesteld dat er geen misdrijf was, dan wel dat het misdrijf niet begaan is door de vermeende dader.

Wetsvoorstel tot wijziging van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering alsook van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de gelijkheid van de partijen tijdens het strafproces, *Parl.St.* Kamer 2019, 0289/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel strekt ertoe de knelpunten weg te werken die worden veroorzaakt door de bevoorrechte plaats van het openbaar ministerie in strafzaken en om dat openbaar ministerie opnieuw op een zelfde hoogte te plaatsen als de beklaagde en de burgerlijke partij.

Het strekt er eveneens toe het openbaar ministerie de toegang tot de raadkamer (de plaats van beraadslaging) te ontzeggen als de andere partijen niet aanwezig zijn, zowel vóór als na de terechtzitting.

Zo wordt gewerkt aan een doeltreffender inachtneming van de gelijkheid van de partijen tijdens het strafproces.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering wat betreft de audiovisuele opname van een verhoor, *Parl.St.* Kamer 2019, 0348/001.

Samenvatting: Bij het verhoor van slachtoffers of getuigen voorziet de wet in de mogelijkheid van een audiovisuele opname, bv. om te vermijden dat deze personen steeds opnieuw hetzelfde verhaal dienen te vertellen over verschrikkelijke feiten die ze hebben meegemaakt.

Bij minderjarige slachtoffers van zedenfeiten is de audiovisuele opname al de regel; bij meerderjarigen vindt de opname pas plaats wanneer de procureur des Konings of de onderzoeksrechter het beveelt. Om meerderjarigen beter te beschermen tegen de traumatiserende effecten van herhaaldelijk verhoor wil dit wetsvoorstel ook voor hen de opname veralgemenen bij erg gevoelig liggende feiten.

Wetsvoorstel tot wijziging van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering wat de burgerlijke partijstelling betreft, *Parl.St.* Kamer 2019, 0354/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel maakt het voor een slachtoffer van een misdrijf mogelijk om zich voor het eerst in graad van hoger beroep burgerlijke partij te stellen. Zo kan hij alsnog aan de onderzoeksrechter vragen inzage te krijgen in het strafdossier, vragen om bijkomende onderzoekshandelingen, of aanspraak maken op schadevergoeding of -herstel.

Wetsvoorstel betreffende het strafbaar stellen van ontvluchting, *Parl.St.* Kamer 2019, 0367/001.

Samenvatting: Wie ontsnapt uit de gevangenis is niet strafbaar, tenzij bij de ontsnapping strafbare feiten worden gepleegd. Het perspectief van een eventuele ontsnapping kan de sociale rust binnen een gevangenis bevorderen, maar volgens de indieners weegt dit niet op tegen de kosten en risico's voor de maatschappij.

Zij stellen voor de ontsnapping zelf strafbaar te maken, niet alleen voor de gevangene zelf maar ook voor de helpende bloed- of aanverwanten.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van strafvordering wat de procedure voor schadevergoeding voor in beslag genomen en vernietigde goederen betreft, *Parl.St.* Kamer 2019, 0371/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel voert een vereenvoudigde procedure in om iemand die het voorwerp uitmaakte van een gerechtelijk onderzoek en uiteindelijk vrijgesproken of buiten vervolging gesteld werd, de mogelijkheid te geven een vordering tot schadevergoeding in te stellen voor in beslag genomen goederen die intussen vernietigd werden.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 136 van het Wetboek van Strafvordering wat betreft de termijn van onderzoek, *Parl.St.* Kamer 2019, 0376/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel kent de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid toe te oordelen of een gerechtelijk of een opsporingsonderzoek te lang aansleept. Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling vaststelt dat een redelijke termijn is overschreden, kan verval van de strafvordering worden uitgesproken of kan de procedure versneld worden.

Om dit alles in goede banen te leiden, worden duidelijke tijdspannes bepaald, zowel voor de invulling van het begrip "redelijke termijn" als voor het verdere verloop van het onderzoek, in concreto een termijn gedurende welke de strafvervolging moet worden stopgezet of de zaak voor de vonnisrechter moet worden gebracht. Worden deze termijnen niet gerespecteerd, dan volgt verval van de strafvordering.

Als de overschrijding plaatsvond voor deze nieuwe regeling in werking is getreden, kan de kamer van inbeschuldigingstelling een schadevergoeding toekennen.

Wetsvoorstel tot invoeging in het Strafwetboek van de verwijdering van het grondgebied als autonome straf en tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, *Parl.St.* Kamer 2019, 0402/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel betreft de invoeging in het Strafwetboek van de verwijdering van het grondgebied als autonome straf. Om steeds de meest gepaste straf te kunnen voorzien, wordt de waaier aan sancties verder uitgebreid.

Wetsvoorstel tot invoering van een nieuw Strafwetboek – Boek 1 en Boek 2, *Parl.St.* Kamer 2019, 0417/001.

Samenvatting: Het Belgisch Strafwetboek dateert van 1867. De geschiedenis van dit wetboek gaat echter veel verder terug in de tijd en kent zijn wortels in de Code Napoléon van 1810. Het Strafwetboek kwam in 1867 tot stand nadat minister van Justitie de Haussy in 1848 een commissie onder leiding van de professoren Haus en Nypels had aangesteld, belast met de grondige herziening van het strafrecht en het opstellen van een ontwerp van een nieuw strafwetboek.

Een algemene herziening van het Strafwetboek heeft na 1867 nooit doorgang gevonden. Verdienstelijke pogingen hiertoe werden nochtans wel ondernomen. Geciteerd kunnen worden de werkzaamheden van de Commissie voor de Herziening van het Strafwetboek onder voorzitterschap van professor Châtel en later van professor D’Haenens (1976-1979), het voorontwerp van Strafwetboek van professor Legros (1983-1985) en de werkzaamheden van de Commissie “Strafuitvoeringsrechtbanken, externe rechtspositie van gedetineerden en straftoemeting”, ook de Commissie Holsters genoemd (2000-2003).

De ontstentenis van een algehele herziening van het Strafwetboek impliceert dat het Belgisch Strafwetboek eigenlijk een wetboek is met twee snelheden. Enerzijds zijn vele bepalingen (quasi) onveranderd gebleven. De samenleving is nochtans ingrijpend gewijzigd door nationale en internationale ontwikkelingen. Anderzijds worden we geconfronteerd met een exponentiële toevloed van incidentele wetswijzigingen en nieuwe wettelijke en jurisprudentiële regels waardoor het materieel strafrecht is uitgegroeid tot een complex kluwen dat zich niet meer gemakkelijk laat ontrafelen door de justitiabelen. De overzichtelijkheid en de toegankelijkheid van het wetboek zijn dus in belangrijke mate aangetast.

Bovendien correleren vele rechtsregels niet meer met de uitvoering ervan in de praktijk. Bijna 150 jaar na de totstandkoming van het Belgisch Strafwetboek is een algemene herschrijving ervan m.a.w. meer dan ooit aan de orde.

De realisatie van een eigentijds en tegelijkertijd toekomstbestendig Strafwetboek is de ultieme doelstelling. Hierbij staat één vraag centraal: “op welke wijze kan een optimale strafwetgeving tot stand worden gebracht, in de mate van het mogelijke met toepassing van het principe “rebus sic stantibus” voor wat betreft de goede regels?”

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, teneinde bij risico op recidive de onmiddellijke aanhouding ter zitting mogelijk te maken, *Parl.St.* Kamer 2019, 0426/001.

Samenvatting: Wanneer de hoven en rechtbanken een veroordeling uitspreken, mogen zij op grond van de wet betreffende de voorlopige hechtenis momenteel alleen overgaan tot een onmiddellijke aanhouding wanneer er vluchtgevaar bestaat.

De rechter mag dus geen onmiddellijke aanhouding bevelen wanneer er wel een hoog risico op recidive bestaat, maar de beklagde zich niet aan het gerecht dreigt te onttrekken.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe die leemte op te vullen door in die situatie de onmiddellijke aanhouding mogelijk te maken.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- Nihil

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 22 maart 2016, Kars e.a. t. Turkije, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-161520>

Trefwoorden: Onevenredig gebruik van geweld door ordehandhavers in gevangenissen – Gebruik van neutraliserende middelen (traangas en pepperspray) – Art. 3 EVRM

Samenvatting: Art. 3 EVRM verzet zich tegen een standaardgebruik van neutraliserende middelen als traangas en pepperspray bij het beteugelen van een gevangenisopstand, in het bijzonder wanneer een en ander ingezet wordt in een kleine ruimte (met veel volk). Een dergelijk gebruik moet aan een regeling onderworpen zijn en gepaard gaan met voldoende waarborgen, gelet op de potentieel zware, desgevallend dodelijke gevolgen ervan.

Met noot: LEFEVRE, M., GOOSSENS, F., “Het gebruik van traangas en pepperspray: geen Straatburgse ‘carte blanche’ voor de ordehandhavers”, *P&R* 2019, afl. 2, 73-78.

EHRM 20 juni 2019, Chiarello t. Duitsland, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-193736>

Trefwoorden: Strafprocedure – Redelijke termijn - Termijn procedure afgewogen tegen complexiteit zaak, oplegging straf en feit dat er geen voorlopige hechtenis heeft plaatsgevonden

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Klager, een gevangenisbewaarder, is veroordeeld wegens omkoping tot een gevangenisstraf, waarbij de tenuitvoerlegging voorwaardelijke werd opgeschort. Klager doet bij het Hof een beroep op artikel 6 § 1 EVRM en stelt dat er sprake is van schending wegens de buitengewoon lange duur van de strafrechtelijke procedure. Het Hof stelt vast dat de gehele procedure acht jaren en vijf maanden heeft geduurd. Of deze termijn redelijk is geweest is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waarbij in klagers zaak acht is geslagen op het volgende. In de zaak van klager zijn zeven medeverdachten betrokken en is sprake geweest van een uitgebreide bewijsvergaring. Nu klager niet voorlopig gehecht is geweest en er niet een zeer zware straf is opgelegd (hoewel het wel gevolgen heeft gehad voor zijn werkzaamheden als gevangenisbewaarder) oordeelt het Hof unaniem dat de gehele procedure niet buitensporig lang heeft geduurd en dat artikel 6 § 1 EVRM niet is geschonden.

EHRM 9 juli 2019, Romeo Castano t. België, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194320>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – België weigert uitvoering wegens risico schending artikel 3 EVRM – Risico niet voldoende onderzocht in concreto

Samenvatting: The European Court of Human Rights held, unanimously, that there had been a violation of Article 2 (right to life) of the European Convention on Human Rights under its procedural aspect (effective investigation).

In this case the applicants complained that their right to an effective investigation had been breached as a result of the Belgian authorities' refusal to execute the European arrest warrants issued by Spain in respect of N.J.E., the individual suspected of shooting their father, Lieutenant Colonel Ramón Romeo, who was murdered in 1981 by a commando unit claiming to belong to the terrorist organisation ETA. The Belgian courts had held that N.J.E.'s extradition would infringe her fundamental rights under Article 3 of the Convention.

The Court observed that a risk to the person whose surrender was requested of being subjected to inhuman or degrading treatment could constitute a legitimate ground for refusing to execute a European arrest warrant and thus for refusing the cooperation requested. However, the finding that such a risk existed had to have a sufficient factual basis.

The Court held, in particular, that the scrutiny performed by the Belgian courts during the surrender proceedings had not been sufficiently thorough for the Court to find that the ground they relied on in refusing to surrender N.J.E., to the detriment of the applicants' rights, had had a sufficient factual basis. Among other things, the Belgian authorities had not sought to identify a real and individual risk of a violation of N.J.E.'s Convention rights or any structural shortcomings with regard to conditions of detention in Spain.

However, the Court stressed that the finding of a violation did not necessarily imply that Belgium was required to surrender N.J.E. to the Spanish authorities. It was the lack of sufficient factual support for the refusal to surrender her that had led the Court to find a violation of Article 2. That in no way lessened the obligation for the Belgian authorities to verify that N.J.E. would not run a risk of treatment contrary to Article 3 of the Convention if she were surrendered to the Spanish authorities.

EHRM 11 juli 2019, Olivieri t. Frankrijk, Bloise t. Frankrijk, www.hudoc.echr.coe.int
---

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194297> (Olivieri) en <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194298> (Bloise)

Trefwoorden: Politiehechtenis - Zwijgrecht – Recht op bijstand door een advocaat – Andere bewijsmiddelen?

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. In beide zaken zijn klagers in hechtenis genomen. Zij zijn tijdens het verhoor niet bijgestaan door een advocaat en zijn niet geweest op het zwijgrecht. Volgens het dan geldende Franse recht was dat niet verplicht. Het Hof wijst erop dat beperkingen op de toegang tot een advocaat om dwingende redenen, in de fase voorafgaand aan het proces, alleen in uitzonderlijke omstandigheden zijn toegestaan, van

tijdelijke aard moeten zijn en gebaseerd moeten zijn op een individuele beoordeling van de specifieke omstandigheden van het geval.

In het eerste geval (Olivieri) heeft klager na ongeveer tien uur ondervraging bekend dat hij strafrechtelijk verantwoordelijk was. Het Hof merkt op dat de verklaringen van Olivieri duidelijk een effect op zijn positie in de procedure hebben gehad. Niet is gebleken dat de nationale rechter het oordeel op andere bewijsmiddelen heeft gebaseerd. De procedure als geheel is daarom oneerlijk en er is sprake van een schending van artikel 6, § 1 en 3 van het EVRM.

In het tweede geval (Bloise) heeft klager tijdens het onderzoek wel toegang gehad tot een advocaat. Het Hof merkt voorts op dat het oordeel van de nationale rechter ook gebaseerd is op andere bewijsmiddelen zoals getuigenverklaringen en onderzoek naar bankgegevens. Gelet op deze omstandigheden oordeelt het Hof dat de procedure in zijn geheel gezien, niet oneerlijk is geweest. Geen schending van artikel 6 EVRM.

EHRM 16 juli 2019, Júlíus Þór Sigurbórsson t. IJsland, www.hudoc.echr.coe.int
---

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194232>

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Mondelinge verklaringen buiten beschouwing laten

Samenvatting: Acquittal overturned by Supreme Court without rehearing oral testimony it had disregarded as unreliable: violation

Facts – The applicant was charged with criminal price collusion, along with twelve other employees of different hardware companies. The main piece of evidence against him was the recording of a telephone conversation, concerning exchanges of information about prices with one of the other accused.

The trial court took oral statements from the accused in the presence of the other co-accused, irrespective of whether the latter had already testified. It then acquitted the applicant on the ground that the subjective requirement of negligence was not fulfilled, which it deemed corroborated by oral statements taken from other co-accused.

In appeal proceedings before the Supreme Court, although a hearing was held, the accused themselves and the witnesses were not heard again. Under domestic law, the Supreme Court had full jurisdiction to examine questions of fact as well as questions of law – including the evidential value of documentary evidence – but it could not re-evaluate oral evidence given before the trial court without rehearing it.

However, the Supreme Court considered that the method followed for hearing the statements of the defendants had “significantly diminished the evidential value” of their testimonies in court. On that finding, the Supreme Court overturned the acquittal of the applicant and sentenced him to nine months’ imprisonment, suspended.

The applicant complained that his right to a fair trial had been impeded by the lack of a rehearing of his oral statement before the Supreme Court.

Law – Article 6 § 1: Admittedly, the Supreme Court had not been under a formal obligation to summon the applicant to give testimony before overturning his acquittal. Nor was it decisive that the applicant, while being aware his conviction had been sought, had not requested a rehearing (assuming that such a possibility had been open to him): if the direct

assessment of evidence was deemed necessary, the appeal court had the duty to act of its own accord to that effect.

Thus, the conviction of the applicant was in principle not based on a reassessment of the credibility of the oral evidence as such – in the sense of forming a perception of the veracity of statements, in particular on the basis of the demeanour of the person under examination. Rather, the Supreme Court had concluded that the evidential value of that evidence was “significantly diminished” on technical or procedural grounds – namely the manner in which the evidence had been taken, in particular by allowing the defendants to be present while co-accused were giving evidence.

While the Supreme Court had not excluded the oral testimony entirely, it had nevertheless taken a clear position on the reliability of that evidence, and thus on its evidential value in the overall assessment of the applicant’s guilt or innocence. In this context, any substantive distinction between the reliability and the credibility of the oral testimony was imperceptible.

The fact was that the Supreme Court had at the very least disregarded, to a considerable extent, part of the evidence which had been taken into account by the trial court when it had acquitted the applicant and based his conviction primarily, if not exclusively, on its own assessment of the content of the telephone conversation between the applicant and one of the co-accused.

Although the Supreme Court was entitled under domestic law to re-evaluate the tangible evidence, its reliance on that evidence while wholly or largely discounting the explanations provided in the oral testimony inevitably meant that it had to some extent to make its own assessment for the purposes of determining whether the facts provided a sufficient basis for convicting the applicant.

In the Court’s view, this could not be regarded as an application of purely legal considerations to the established facts: it involved a fresh evaluation of the evidence as a whole, resulting in the conviction of the applicant on the basis of evidence which differed from that on which the trial court had relied in order to acquit the applicant.

Therefore, as a matter of fair trial and taking into account what was at stake for the applicant, the Supreme Court could not properly examine the issues to be determined on appeal without a direct assessment of the evidence given orally by the applicant, his co-accused and one of the witnesses, which had been relied upon by the trial court in its overall probative assessment of the context in which the telephone conversation in issue had taken place.

In the alternative, the Supreme Court had had the option of quashing the acquittal and referring the case back for a retrial. Instead, it had imposed a prison sentence – albeit suspended – on the applicant without having been in a position to assess his character directly.

Conclusion: violation (unanimously).

EHRM 25 juli 2019, Svanidze t. Georgië, www.hudoc.echr.coe.int
--

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194611>

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Veroordeling gebaseerd op transcripties van mondeling bewijs zonder de getuige in persoon te horen – Schending

Samenvatting: Facts – The applicant, the head of a hospital’s gynaecological department, was convicted of failing to provide a patient with a life-threatening condition with urgent medical treatment for no good reason, which had caused the patient’s death. Following the hearing of the evidence at the applicant’s trial, a substitute judge was assigned to her case. The substitute judge dismissed the applicant’s lawyer’s request to restart the examination of the case, noting that the case material was sufficient for him to continue. The applicant’s conviction was upheld on appeal without any direct rehearing of evidence.

Law – Article 6 § 1: The substitute judge had not participated in the oral examination of the evidence at all. He had not heard any of the seventeen witnesses, including the two experts and the applicant’s co-defendants, and he had convicted the applicant on the basis of the court transcripts.

Throughout her trial the applicant had consistently challenged very specific factual circumstances as presented by the prosecution. In order to establish those facts, which had been central to the decision to convict the applicant, the substitute judge had relied on the transcripts of witness statements.

Given the complex factual background of the case and the fact that the substitute judge had examined the case as a single judge, his inability to make any direct assessment of the statements and demeanour of the persons concerned had deprived him of the opportunity to form his own opinion as to their credibility, and had diminished his ability to have an appropriate understanding of the evidence and arguments so that the applicant’s right to a fair trial could be respected.

The applicant had explicitly voiced her grievance in that respect in her appeal lodged with the Court of Appeal. However, without going into the substance of the complaint, that court had concluded that, since he had been assigned to the case as a substitute judge, he had been under no obligation to rehear the evidence. The Supreme Court had reached an identical conclusion.

Following the involvement of the substitute judge, the defence had requested that the evidence be re-examined. However, the substitute judge had rejected that application. Furthermore, the applicant had requested the examination of two additional witnesses, but that application had also been rejected. That application had been equally dismissed by the appeal court, which had simply concluded that the first instance court had already dealt with it. In such circumstances, the applicant had done everything that could reasonably and realistically have been expected of her in respect of the matter in issue.

The availability of transcripts of witness statements could not compensate for the lack of immediacy. The higher courts had upheld the first instance court’s judgment without directly hearing any of the evidence, although they had been entitled to do so. The first instance judge who had convicted the applicant had acted in disregard of the principle of immediacy, and no appropriate measures had compensated for that deficiency.

Conclusion: violation (unanimously).

EHRM 30 juli 2019, Harun Gurbuz t. Turkije, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194858>

Trefwoorden: Politiehechtenis - Zwijgrecht – Recht op bijstand door een advocaat

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Klager is veroordeeld voor de moord op een taxichauffeur en het neersteken van een taxichauffeur. Deze veroordelingen zijn volgens klager gebaseerd op verklaringen die onder dwang en in afwezigheid van een advocaat zijn afgelegd. Zo volgt uit het verslag van het eerste politieverhoor dat klager bekent samen met M.K. betrokken te zijn geweest bij het neersteken van de taxichauffeur en uit het verslag van het tweede verhoor blijkt dat klager bekent betrokken te zijn geweest bij de moord op de andere taxichauffeur. Beide verhoren hebben plaatsgevonden zonder aanwezigheid van een advocaat. De politie heeft geprobeerd een advocaat te regelen maar toen dit niet tijdig lukte hebben zij besloten de verhoren te laten plaatsvinden zonder de aanwezigheid van een advocaat. Pas na de twee verhoren sprak klager met een advocaat die, toen hij dit hoorde, heeft verzocht om het tweede verhoor opnieuw te laten plaatsvinden, ditmaal in zijn aanwezigheid. De politie weigerde dit. Het EHRM oordeelt dat het gebruiken van deze politieverhoren voor het bewijs een schending van artikel 6 EVRM oplevert.

EHRM 29 augustus 2019, Aguirre Lete e.a. t. Spanje, www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-195708>

Trefwoorden: Geen straf zonder wet – Inaanmerkingneming uitgezeten gevangenisstraf in ander land

Samenvatting: Artikel 7 EVRM. Vijf Spanjaarden zijn veroordeeld voor het plegen van terroristische daden voor de ETA (en GRAPO). Voor de in Frankrijk tussen 1993 en 2003 gepleegde terroristische daden is een gevangenisstraf opgelegd die in Frankrijk is uitgezeten. Klagers hebben ook terroristische daden gepleegd in Spanje. De Spaanse rechter heeft klagers daarvoor veroordeeld tot dertig jaar gevangenisstraf zonder daarbij rekening te houden met de gevangenisstraf die in Frankrijk al was opgelegd en is uitgezeten.

Tussen 31 oktober 2013 en 1 december 2014 hebben klagers verzocht om de in Frankrijk uitgezeten straf in mindering te brengen op de in Spanje opgelegde gevangenisstraf. Dit verzoek is afgewezen. Het hoogste gerechtshof heeft gewezen op nieuwe wetgeving die sinds 3 december 2014 van kracht is. Volgens deze nieuwe wet mag in het kader van terrorisme geen rekening worden gehouden met straffen die in andere lidstaten zijn opgelegd. De klacht gaat over het feit dat de Spaanse rechter een nieuwe uitleg zou geven aan bestaande wetgeving en met terugwerkende kracht een wet toepast die ten tijde van de veroordeling van de klagers nog niet in werking was getreden.

Het Hof oordeelt dat de opgelegde gevangenisstraf niet onvoorzienbaar was en bovendien in overeenstemming met de wet was, gelet op het feit dat in geen enkele uitspraak van de Spaanse rechters de opgelegde straf is aangepast. Het Hof verwijst o.a. naar EHRM zaken Arozpide Sarasola e.a. t. Spanje en Picebea t. Spanje.

De klacht is kennelijk ongegrond en daarom niet ontvankelijk.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 29 juli 2019, www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0038&qid=1569924938245&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn 2012/29/EU – Minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten – Artikelen 16 en 18 – Ondervraging van het slachtoffer door de strafrechter in eerste aanleg – Wijziging in de samenstelling van de rechtsprekende formatie – Herhaling van de ondervraging van het slachtoffer op verzoek van een van de procespartijen – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 47 en 48 – Recht op een eerlijk proces en rechten van de verdediging – Onmiddellijkheidsbeginsel – Draagwijdte – Recht van het slachtoffer op bescherming tijdens de strafprocedure

Samenvatting: Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag: „Moeten artikel 16, artikel 18, en artikel 20, onder b), van richtlijn 2012/29 aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staan dat het slachtoffer na vervanging van een rechter opnieuw moet worden gehoord indien een van de procespartijen overeenkomstig artikel 511, lid 2, en artikel 525, lid 2, van het wetboek van strafvordering (in de vaste uitlegging die daaraan wordt gegeven in de rechtspraak van de hogere rechters) niet instemt met lezing van de verklaringen die dit slachtoffer, met inachtneming van het beginsel van hoor en wederhoor, in dezelfde procedure reeds voor een andere rechter heeft afgelegd?”

Het Hof (Eerste kamer) verklaart voor recht:

De artikelen 16 en 18 van richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad dienen aldus te worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan een nationale regeling op grond waarvan, wanneer het slachtoffer van een strafbaar feit een eerste keer werd ondervraagd door de rechtsprekende formatie van een strafrechtbank in eerste aanleg en de samenstelling van die formatie later wordt gewijzigd, dit slachtoffer in beginsel door de nieuw samengestelde formatie opnieuw dient te worden ondervraagd wanneer een van de procespartijen niet toestaat dat deze formatie zich baseert op het proces-verbaal van de eerste ondervraging van dat slachtoffer.

Hof van Justitie 5 september 2019, www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0377&qid=1569831012204&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 4, lid 1 – Vermoeden van onschuld – Publieke verwijzingen naar schuld – Schikking tussen de openbaar aanklager en de dader van een strafbaar feit – Nationale

rechtspraak waarin de verdachten die geen dergelijke schikking hebben getroffen, worden geïdentificeerd – Handvest van de grondrechten – Artikel 48

Samenvatting: Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Is nationale rechtspraak volgens welke in de tekst van een schikking (die wordt getroffen in het kader van een strafprocedure) als daders van een strafbaar feit niet alleen de verdachte moet worden genoemd die heeft erkend schuldig te zijn aan dat strafbare feit en de schikking heeft getroffen, maar ook andere verdachten – de mededaders van het strafbare feit –, die deze schikking niet hebben getroffen, die niet hebben erkend schuldig te zijn en tegen wie de normale strafprocedure zal worden voortgezet, maar die ermee hebben ingestemd dat de eerstgenoemde verdachte de schikking treft, verenigbaar met artikel 4, lid 1, eerste zin, juncto overweging 16, eerste zin, en overweging 17 van richtlijn 2016/343?”

Het Hof (Tweede kamer) verklaart voor recht:

Artikel 4, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet ertegen verzet dat een schikking waarin de verdachte in ruil voor strafvermindering zijn schuld erkent, die door een nationale rechter moet worden goedgekeurd, uitdrukkelijk als mededaders van het betrokken strafbare feit niet alleen die verdachte vermeldt, maar ook andere verdachten die hun schuld niet hebben erkend en worden vervolgd in het kader van een afzonderlijke strafprocedure, op voorwaarde dat ten eerste die vermelding noodzakelijk is voor de kwalificatie van de juridische aansprakelijkheid van de persoon die deze schikking heeft gesloten en ten tweede diezelfde schikking duidelijk aangeeft dat deze andere verdachten worden vervolgd in het kader van een afzonderlijke strafprocedure en hun schuld niet in rechte is komen vast te staan.

Hof van Justitie 19 september 2019, www.eur-lex.europa.eu

Hyperlink: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62018CJ0467&qid=1569924758132&from=NL>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Artikelen 6 en 47 en artikel 51, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Richtlijn 2012/13/EU – Artikel 8, lid 2 – Richtlijn 2013/48/EU – Artikel 12 – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 3 – Nationale regeling die om medische en veiligheidsredenen de opname in een psychiatrische inrichting toestaat van personen die in een toestand van krankzinnigheid daden hebben begaan die een gevaar voor de samenleving vormen – Recht op informatie over rechten – Recht op toegang tot een advocaat – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Vermoeden van onschuld – Kwetsbare persoon

Samenvatting: Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1) Valt de onderhavige procedure tot oplegging van medische dwangmaatregelen, die een vorm van overheidsdwang zijn ten aanzien van personen die volgens de vaststellingen

van het openbaar ministerie een daad hebben begaan die een gevaar voor de samenleving vormt, binnen de werkingssfeer van [richtlijn 2012/13] en [richtlijn 2013/48]?

2) Vormen de Bulgaarse procedureregels die zien op de bijzondere procedure tot oplegging van medische dwangmaatregelen volgens de artikelen 427 en volgende van het wetboek van strafvordering en volgens welke de rechter niet bevoegd is om de procedure terug te verwijzen naar het openbaar ministerie met de instructie om de ernstige procedurefouten recht te zetten die in het kader van de precontentieuze procedure zijn begaan maar het verzoek tot oplegging van medische dwangmaatregelen slechts kan inwilligen of afwijzen, een doeltreffende voorziening in rechte in de zin van artikel 12 van richtlijn 2013/48 en artikel 8 van richtlijn 2012/13 juncto artikel 47 van het [Handvest], dat eenieder het recht waarborgt om eventuele schendingen van zijn rechten tijdens de precontentieuze procedure bij de rechter aan te vechten?

3) Zijn richtlijn 2012/13 en richtlijn 2013/48 van toepassing op (precontentieuze) strafprocedures wanneer het nationale recht, en meer bepaald het wetboek van strafvordering, de status van verdachte niet kent en het openbaar ministerie de betrokken persoon in het kader van de precontentieuze procedure niet formeel als beschuldigde beschouwt, aangezien het ervan uitgaat dat de doodslag waarop het onderzoek betrekking heeft door de betrokken persoon in een toestand van ontoerekeningsvatbaarheid werd gepleegd, het de strafzaak bijgevolg seponeert zonder de betrokken persoon daarvan in kennis te stellen en de rechter vervolgens verzoekt om medische dwangmaatregelen ten aanzien van de betrokken persoon op te leggen?

4) Is de persoon ten aanzien van wie om een dwangbehandeling werd verzocht, aan te merken als verdachte in de zin van artikel 2, lid 1, van richtlijn 2012/13 en artikel 2, lid 3, van richtlijn 2013/48 wanneer een politieagent deze persoon bij het eerste onderzoek op de plaats van het delict en de aanvankelijke onderzoekshandelingen in de woning van het slachtoffer en haar zoon, na het vaststellen van bloedsporen op het lichaam van laatstgenoemde, over de motieven voor het doden van zijn moeder en het verslepen van haar lijk naar de openbare weg heeft ondervraagd en hem na het beantwoorden van die vragen in de handboeien heeft geslagen? Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, moet deze persoon dan reeds op dit tijdstip informatie worden verstrekt overeenkomstig artikel 3, lid 1 juncto lid 2, van richtlijn 2012/13 en hoe moet in een dergelijk geval bij de informatievervalsing rekening worden gehouden met de specifieke behoeften van de persoon overeenkomstig lid 2, wanneer de politieagent wist dat de persoon aan een psychische aandoening lijdt?

5) Zijn nationale regelingen zoals de onderhavige, die de facto een vrijheidsontneming toestaan door middel van een gedwongen opname in een psychiatrische kliniek volgens een procedure waarin de wet op de gezondheidszorg voorziet (preventieve dwangmaatregel die wordt bevolen wanneer is bewezen dat de persoon aan een psychische aandoening lijdt en het risico bestaat dat de persoon strafbare feiten pleegt, echter niet wegens een eerder gepleegd strafbaar feit), verenigbaar met artikel 3 van richtlijn 2016/343 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld wanneer de feitelijke redenen voor de inleiding van de procedure de daad is waarvoor een strafprocedure is aangespannen tegen de voor behandeling opgenomen persoon, en houdt dit in geval van

arrestatie een omzeiling in van het recht op een eerlijk proces waarbij moet worden voldaan aan de voorwaarden van artikel 5, lid 4, van het [EVRM], dat wil zeggen een proces in het kader waarvan de rechter bevoegd is om zowel de naleving van de procedureregels als de verdenking waarop de arrestatie berust en de rechtmatigheid van het met deze maatregel beoogde doel te toetsen, waartoe de rechter is gehouden wanneer de persoon werd gearresteerd volgens de procedure waarin het wetboek van strafvordering voorziet?

6) Omvat het begrip van het vermoeden van onschuld in artikel 3 van richtlijn 2016/343 ook het vermoeden dat ontoerekeningsvatbare personen de daad die een gevaar voor de samenleving vormt en waarvan het openbaar ministerie hen beschuldigt, niet hebben begaan zolang niet volgens de procedureregels (in een strafprocedure met eerbiediging van de rechten van de verdediging) het tegendeel is bewezen?

7) Waarborgen nationale regelingen die voorzien in uiteenlopende bevoegdheden van de bodemrechter met betrekking tot de ambtshalve toetsing van de rechtmatigheid van de precontentieuze procedure naargelang:

a) de rechter een tenlastelegging door het openbaar ministerie toetst waarin wordt gesteld dat een bepaalde en psychisch gezonde persoon doodslag heeft gepleegd (artikel 249, lid 1 juncto lid 4, van het wetboek van strafvordering), of

b) de rechter een tenlastelegging door het openbaar ministerie toetst waarin wordt gesteld dat de persoon doodslag heeft gepleegd maar dat deze daad vanwege de psychische aandoening van de pleger geen strafbaar feit vormt, en waarbij wordt verzocht om een rechterlijk bevel tot overheidsdwang met het oog op behandeling,

ten aanzien van kwetsbare personen een doeltreffende voorziening in rechte zoals neergelegd in artikel 13 juncto artikel 12 van richtlijn 2013/48 en in artikel 8, lid 2, juncto artikel 3, lid 2, van richtlijn 2012/13, en zijn de uiteenlopende bevoegdheden van de rechter, die afhangen van de aard van de procedure die op haar beurt afhankelijk is van het feit of de als dader aangewezen persoon psychisch gezond genoeg is om strafrechtelijk aansprakelijk te zijn, verenigbaar met het non-discriminatiebeginsel in artikel 21, lid 1, van het [Handvest]?

Het Hof (Derde kamer) verklaart voor recht:

1) Richtlijn 2012/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het recht op informatie in strafprocedures en richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming, moeten aldus worden uitgelegd dat zij van toepassing zijn op een gerechtelijke procedure als die waarin de in het hoofdgeding aan de orde zijnde nationale regeling voorziet, op grond waarvan personen die in een toestand van krankzinnigheid daden hebben begaan die een gevaar voor de samenleving vormen, om medische en veiligheidsredenen kunnen worden opgenomen in een psychiatrische inrichting. Richtlijn 2012/13 dient aldus te worden uitgelegd dat personen die ervan worden verdacht een

strafbaar feit te hebben begaan zo spoedig mogelijk informatie moeten krijgen over hun rechten zodra de op hen rustende verdenking in omstandigheden waarin geen sprake is van spoedeisendheid rechtvaardigt dat de bevoegde autoriteiten hun vrijheid door middel van dwangmaatregelen beperken, en uiterlijk vóór hun eerste officiële verhoor door de politie.

2) Artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 8, lid 2, van richtlijn 2012/13 en artikel 12 van richtlijn 2013/48 moeten aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een nationale regeling zoals aan de orde in het hoofdgeding, die voorziet in een gerechtelijke procedure op grond waarvan personen die in een toestand van krankzinnigheid daden hebben begaan die een gevaar voor de samenleving vormen, om medische en veiligheidsredenen kunnen worden opgenomen in een psychiatrische inrichting, voor zover die regeling de bevoegde rechter niet in staat stelt om na te gaan of de in die richtlijnen genoemde procedurele rechten zijn geëerbiedigd in procedures die aan de bij die rechter aanhangige procedure voorafgaan en niet aan een dergelijke rechterlijke toetsing zijn onderworpen.

3) Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn en artikel 51, lid 1, van het Handvest van de grondrechten moeten aldus worden uitgelegd dat noch die richtlijn noch die bepaling van het Handvest van de grondrechten van toepassing is op een gerechtelijke procedure tot opname in een psychiatrische inrichting voor therapeutische doeleinden, zoals die welke is neergelegd in de artikelen 155 en volgende van de Zakon za zdraveto (wet op de gezondheidszorg) en aan de orde is in het hoofdgeding, ook al bestaat er een risico dat de betrokkene wegens zijn gezondheidstoestand een gevaar oplevert voor zijn gezondheid of die van derden.

4) Het in artikel 3 van richtlijn 2016/343 genoemde beginsel van het vermoeden van onschuld moet aldus worden uitgelegd dat het openbaar ministerie in een gerechtelijke procedure als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, op grond waarvan personen die in een toestand van krankzinnigheid daden hebben begaan die een gevaar voor de samenleving vormen, om medische en veiligheidsredenen kunnen worden opgenomen in een psychiatrische inrichting, het bewijs moet leveren dat de persoon wiens opname wordt gevraagd, degene is die de daden heeft begaan die worden geacht een dergelijk gevaar te vormen.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Cass. 17 april 2018 (P.17.0433.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180417-3

Trefwoorden: Afvalstoffendecreet - Artikelen 2, 1°, en 12 - Begrip afvalstof - Achterlaten, verwijderen of beheren van afvalstoffen - Draagwijdte – Gevolg

Samenvatting: Uit de bepalingen van de artikelen 2, 1°, en 12 Afvalstoffendecreet, 3, 1°, e), en 12 Materialendecreet, 2, 1° en 2°, Bodemsaneringsdecreet 1995 en 2, 1° en 4°, Bodemdecreet 2006, volgt dat niet-uitgegraven door afvalstoffen verontreinigde bodem zelf geen afvalstof vormt; uit deze bepalingen volgt niet dat afvalstoffen die in niet-uitgegraven bodem worden achtergelaten niet langer te beschouwen zijn als afvalstoffen in de zin van artikel 2, 1°, Afvalstoffendecreet, thans artikel 3, 1°, Materialendecreet, zodat het achterlaten of niet-verwijderen van deze stoffen strafbaar blijft op grond van het Afvalstoffendecreet, thans Materialendecreet (1). (1) De tenlastegelegde feiten dateren van de periodes 2 juli 1999 tot 1 mei 2009 en 1 mei 2009 tot 4 juni 2009. Op het ogenblik van de vervolgte feiten was het Afvalstoffendecreet van 2 juli 1981(BS 25 juli 1981) toepasselijk, terwijl op het ogenblik van de uitspraak van het bestreden arrest het Materialendecreet van 23 december 2011 (BS 28 februari 2012) in voege was. Het Bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995 (BS 29 april 1995) werd opgeheven en vervangen door het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 (BS 22 januari 2007).

Cass. 17 april 2018 (P.18.0038.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180417-6

Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Internationale rechtshulp in strafzaken - Wet 9 december 2004 - Gemeenschappelijke onderzoeksteams - Schriftelijke overeenkomst ondertekend door onderzoeksrechter - Draagwijdte – Gevolg

2. Berusting door de onderzoeksrechter in het wrakingsverzoek - Artikel 6.1, EVRM - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Uit de onderlinge samenhang van enerzijds de bepalingen van de artikelen 8 en 9 van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politieële verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering, waarbij onder meer de oprichting en de werking van gemeenschappelijke onderzoeksteams wordt geregeld en in de ondertekening daartoe door de onderzoeksrechter of een magistraat van het openbaar ministerie is voorzien van een schriftelijke overeenkomst en anderzijds de bepalingen van de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering, volgt dat de in een schriftelijke overeenkomst opgenomen verplichtingen niet kunnen leiden tot een aantasting van de bevoegdheden welke toekomen aan de onderzoeksrechter en aan het openbaar ministerie, zodat geen enkele bepaling zich ertegen verzet dat rekening houdend met de bevoegdheidsverdeling op het vlak van opsporing en vervolging tussen de onderzoeksrechter en het openbaar ministerie, in een schriftelijke overeenkomst zowel verplichtingen worden opgenomen die het openbaar ministerie betreffen als verplichtingen die enkel gelden voor de onderzoeksrechter, waarbij de bevoegde magistraat van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechter zich enkel tot

die handelingen verbinden welke zij krachtens het Belgische recht kunnen verrichten; de mede-ondertekening door de onderzoeksrechter van een schriftelijke overeenkomst die onder meer als doelstellingen vermeldt dat ze is gericht op het verzamelen van relevante informatie die en bewijsmateriaal dat kan worden gebruikt bij vervolgings- en confiscatieprocedures en op het verrichten van onderzoekshandelingen om het onderzoek en de vervolging te laten slagen, houdt niet in dat de onderzoeksrechter zich bevoegdheden toe-eigent die toekomen aan het openbaar ministerie, dat hij de op hem ingevolge de artikelen 55 en 56 Wetboek van Strafvordering rustende verplichtingen niet naleeft of niet langer kan naleven en dus evenmin dat hij een schijn creëert van partijdigheid en afhankelijkheid (1). (1) A. WINANTS, 'De wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken', in A. DE NAUW (ed.) De groeipijnen van het strafrecht, Die Keure 2007, 189-216; D. VAN DAELE, 'België en de gemeenschappelijke onderzoeksteams', NC 2008, 246; L. GROFFILS, N. VAN EECKHAUT en J. VANERMEN, 'Europol en gemeenschappelijke onderzoeksteams', G. VERMEULEN (ed.), Aspecten van Europees formeel strafrecht, Antwerpen, Maklu, 2002, 28-29; F. VERSPEELT, 'Ieder voor zich of G.O.T. voor ons allen? De gemeenschappelijke onderzoeksteams', Vigiles 2005/3, 92-93.

2. Uit het enkele feit dat een onderzoeksrechter berust in een wrakingsverzoek volgt niet dat de bodemrechter de tot staving van het wrakingsverzoek aangevoerde feiten voor waar moet aannemen en dat de onderzoeksrechter daadwerkelijk is tekortgekomen aan zijn verplichting onpartijdig en onafhankelijk op te treden.

Cass. 25 april 2018 (P.17.0559.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180425-3

Trefwoorden: 1. Misdrijf - Moreel bestanddeel - Sociaalrechtelijke overtreding - Artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek - Dimona-aangifte - Verzuim van aangifte - Reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip – Bewijs

2. Strafkeuze - Motivering - Gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklaagde

Samenvatting: 1. Het misdrijf bedoeld in artikel 181, eerste lid, Sociaal Strafwetboek is een misdrijf waarvan het moreel bestanddeel, met name de fout die door de wet wordt bestraft, wordt afgeleid uit het niet-naleven door de beklaagde van het wettelijk voorschrift door het stellen van de verboden materiële gedraging of het nalaten van de bij wet geboden gedraging, zonder dat die beklaagde een rechtvaardigingsgrond of grond van niet-toerekenbaarheid kan aanvoeren; het bewijs van dat bestanddeel kan worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber de door de reglementering opgelegde gegevens niet in de voorgeschreven vormen, regels en termijnen heeft meegedeeld, tenzij die persoon voldoende aannemelijk maakt dat dit verzuim verantwoord of niet aan hem te wijten is (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 met concl. OM in Pas. 2018, nr. 111.

2. Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de rechter, wanneer hij kiest voor een straf of wanneer hij beslist een proeftijd toe te kennen dan wel te weigeren, om tussen de feitelijke gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de beklagde de mogelijkheid in aanmerking te nemen dat laatstgenoemde opnieuw de activiteit of functie zal uitoefenen die hij in het verleden uitoefende en waaraan hij op het ogenblik van de uitspraak van de veroordeling een einde had gesteld.

Cass. 25 april 2018 (P.18.0199.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180425-4

Trefwoorden: 1. Handelspraktijken - Agressieve handelspraktijken - Wetboek Economisch Recht - Artikel VI.101 - Artikel VI.103, 3° en 8° - Draagwijdte

2. Handelspraktijken - Agressieve handelspraktijken - Wetboek Economisch Recht - Artikel VI.103 - Als oneerlijk, agressief en misleidend beschouwde handelspraktijken - Voorwaarde

Samenvatting: 1. Artikel VI.101 Wetboek Economisch Recht zet de algemene definitie om van de in artikel 8 richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 bepaalde definitie van agressieve handelspraktijken, terwijl artikel VI.103, 3° en 8°, van dat wetboek vervolgens twee van de gedragingen omzet die in bijlage I van de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken, onder alle omstandigheden als oneerlijk, misleidend en agressief worden beschouwd (1). (1) Zie H. JACQUEMIN, 'La loi du 6 avril 2010 relatives aux pratiques de marché et à la protection des consommateurs', JT 2010, p. 557.

2. Door in bijlage I van de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken, de aldaar vermelde praktijken onder alle omstandigheden als oneerlijk, misleidend of agressief te beschouwen, is de wetgever afgeweken van het onderzoek van de in de richtlijn vermelde algemene beoordelingscriteria voor dergelijke praktijken; wanneer de ten laste gelegde gedragingen deel uitmaken van de lijst van eenendertig handelspraktijken die onder alle omstandigheden als oneerlijk, agressief of misleidend worden beschouwd, stelt de wet het verbod daarop niet afhankelijk van een bijzondere voorwaarde.

Cass. 2 mei 2018 (P.17.0616.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180502-1

Trefwoorden: Beklaagde in hoger beroep - Medebeklaagde veroordeeld in eerste aanleg - In kracht van gewijsde gegane beslissing - Gezag van gewijsde ten aanzien van de beklagde in hoger beroep - Draagwijdte

Samenvatting: Zelfs al heeft de beslissing van de strafrechter in eerste aanleg kracht van gewijsde ten aanzien van een beklagde, met name wat diens verantwoordelijkheid bij het plegen van het misdrijf betreft, dan nog heeft die beslissing geen gezag van gewijsde ten aanzien van een andere beklagde die zich voor het rechtscollege in hoger beroep moet

verantwoorden voor deelneming aan dezelfde feiten als mededader of medeplichtige, aangezien die beslissing hem noch kan schaden noch tot voordeel kan strekken; daaruit volgt dat het de appelrechter vrij staat om een verklaring die de beslissing van de eerste rechter heeft bepaald, als onbetrouwbaar te beschouwen (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P.16.0486.F, AC 2016, nr. 349.

Cass. 2 mei 2018 (P.18.0133.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180502-2

Trefwoorden: 1. Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Correctionalisering van de misdaden - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen

2. Verwijzing naar de correctionele rechtbank - Doodslag om de diefstal te vergemakkelijken - Correctionalisering - Artikelen 6 en 121 Wet 5 februari 2016 - Vernietiging door het Grondwettelijk Hof - Handhaving van de uitwerking van de vernietigde bepalingen – Gevolg

3. Bevoegdheid en aanleg - Materiële bevoegdheid - Berechting van de misdaden - Hof van assisen - Correctionalisering van de misdaden - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM

Samenvatting: 1. Bij arrest nr. 148/2017 van 21 december 2017 heeft het Grondwettelijk Hof met name de artikelen 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie vernietigd; het heeft evenwel de gevolgen daarvan gehandhaafd ten aanzien van de beslissingen die op grond van die bepalingen vóór 12 januari 2018 zijn genomen (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017; GwH 9 maart 2018, arrest nr. 28/2018; M.-A. BEERNAERT en D. VANDERMEERSCH, 'La Cour constitutionnelle recadre le législateur Pot-Pourri II: l'arrêt 148/2017 du 21 décembre 2017 », JT 2018, pp. 83 en 84.

2. Hoewel het Grondwettelijk Hof de bepalingen heeft vernietigd van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, die de correctionalisering toestonden van de misdaad doodslag om de diefstal te vergemakkelijken, dienden deze toegepast te worden op het ogenblik waarop het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 22 september 2016 werd gewezen, aangezien het Grondwettelijk Hof de gevolgen daarvan heeft gehandhaafd voor de hangende zaken of voor de zaken waarin nog geen eindbeslissing werd genomen (1). (1) GwH 21 december 2017, arrest nr. 148/2017; GwH 9 maart 2018, arrest nr. 28/2018; M.-A. BEERNAERT en D. VANDERMEERSCH, 'La Cour constitutionnelle recadre le législateur Pot-Pourri II: l'arrêt 148/2017 du 21 décembre 2017 », JT 2018, pp. 83 en 84.

3. Artikel 6 EVRM verplicht de nationale staat niet om misdaden door een hof van assisen te doen berechten.

Cass. 9 mei 2018 (P.17.1114.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180509-2

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

2. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Ratio legis

3. Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Recht op een nieuw proces – Voorwaarde

4. Strafzaken - Ongedaan verklaard verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip

Samenvatting: 1. De rechter beoordeelt onaantastbaar de gegevens die tot staving van de wettige reden van verschoning worden aangevoerd, terwijl het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden en die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196.

2. De wetsgeschiedenis van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering wijst erop dat de wetgever de misbruiken van de verzetprocedure heeft willen tegengaan, door de mogelijkheid van verzet tegen een verstekvonnis te beperken, zonder afbreuk te doen aan het recht van de partijen om in persoon te worden gehoord, welk recht deel uitmaakt van het recht op een eerlijk proces en dat aan de vereisten beantwoordt die ter zake door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens worden gesteld (1). (1) Gedr.st., Kamer, gew.z. 2015-2016, Doc. 54-1418/001, pp. 51 en 73.

3. Artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist dat een bij verstek veroordeelde beklaagde over de mogelijkheid beschikt dat een gerecht opnieuw uitspraak doet, na hem te hebben gehoord, over de gegrondheid van de strafvervolgning, tenzij is aangetoond dat hij van zijn recht om te verschijnen en zich te verweren heeft afgezien dan wel de bedoeling heeft gehad zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) GwH, 21 december 2017, arrest nr. 148/2017, BS 12 januari 2018, § B.35.

4. Het in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bedoelde begrip 'wettige reden van verschoning', moet in die zin worden uitgelegd dat dit de gevallen dekt waarin de eiser op verzet die van de dagvaarding kennis heeft gehad, geen overmacht aanvoert maar een reden waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij afzag van zijn recht om te verschijnen en zich te verweren of dat hij zich geenszins aan het gerecht wilde onttrekken; de loutere omstandigheid dat de afwezigheid van de eiser op verzet aan zijn eigen nalatigheid te wijten is, sluit het bestaan van een wettige reden van verschoning in de zin van die bepaling niet uit (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.1074.N, AC 2018, nr. 130.

Cass. 9 mei 2018 (P.18.0344.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180509-4

Trefwoorden: 1. Probatic-uitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Redenen

2. Probatic-uitstel - Herroeping - Niet-naleving van de voorwaarden - Voorlopige aanhouding - Vordering tot herroeping - Voorwaarde - Verslag van de probatiecommissie - Indiening van het verslag - Tijdstip

Samenvatting: 1. Uit de wetsgeschiedenis van de Probaticwet blijkt dat het ambtshalve optreden van het openbaar ministerie, op grond van artikel 15 van die wet, zijn verantwoording kan vinden in de zwaarte van de veroordeling, in de feiten die, volgens het openbaar ministerie, de intrekking van de probatic rechtvaardigen en in het gevaar dat de veroordeelde zich aan de tenuitvoerlegging van de herroepingsprocedure zou onttrekken (1). (1) Gedr.st., Kamer, gew.z. 1956-1957, nr. 598/1, p. 17.

2. Uit de artikelen 14, § 2, en 15 Probaticwet volgt niet dat wanneer het openbaar ministerie het initiatief neemt om de veroordeelde voorlopig aan te houden, hem de waarborg van de tussenkomst van de probatiecommissie wordt ontzegd, waarvan het advies voor de vervolgende partij bindend is; in dat geval evenwel is de ontvankelijkheid van de vordering tot herroeping van het probatic-uitstel niet afhankelijk van het feit dat de probatiecommissie eerst een verslag in die zin heeft opgemaakt, aangezien dat verslag nog steeds in de loop van de procedure kan worden ingediend (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2018, nr. 299.

Cass. 9 mei 2018 (P.17.0787.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180509-1

Trefwoorden: 1. Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing in de vermelding - Gevolg

2. Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Vermelding van de wetsbepalingen - Vergissing in de vermelding - Toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering - Voorwaarden

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt ieder veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepaling; artikel 422 Wetboek van Strafvordering bepaalt evenwel dat wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke door de op het misdrijf toepasselijke wet is bepaald, niemand de vernietiging van het arrest of vonnis kan vragen, op grond van het enig middel dat bij de vermelding van de wet een vergissing is begaan (1). (1) Cass. 16 december 2015, AR P.15.1112.F, AC 2015, nr. 757.

2. Wanneer, eensdeels, de bestanddelen van het bewezen verklaarde telastlegging het misdrijf opleveren bedoeld in artikel 512, eerste lid, Strafwetboek en, anderdeels, uit geen enkele reden van het arrest, dat noch dubbelzinnig noch tegenstrijdig is, blijkt dat de appelrechters de veroordeling van de beklaagde op een ander misdrijf hebben gegrond, volgt daaruit dat de appelrechters, door in hun beslissing te vermelden dat zij toepassing hebben gemaakt van artikel 510 Strafwetboek, bij de vermelding van de toepasselijke bepaling een vergissing hebben begaan, in de zin van artikel 422 Wetboek van Strafvordering; wanneer de uitgesproken straf bij artikel 512, eerste lid, Strafwetboek is bepaald, kan de door de appelrechters begane vergissing niet tot cassatie leiden.

Cass. 9 mei 2018 (P.17.0330.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180509-3

Trefwoorden: 1. Straf – Eendaadse samenloop - Eenheid van opzet - Gevolg - Zwaarste straf uitgesproken - Draagwijdte

2. Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verval van het recht tot sturen

3. Samenloop van misdrijven - Eéndaadse - Eenheid van opzet - Gevolg - Verplicht verval van het recht tot sturen - Voorwaarde

Samenvatting: 1. Wanneer, krachtens artikel 65 Strafwetboek, verschillende feiten wegens eenheid van opzet een zelfde strafbaar feit opleveren, kan de rechter alleen de zwaarste straf uitspreken; hij kan daar enkel een voor een andere telastlegging bepaalde bijkomende straf aan toevoegen als een specifieke bepaling hem daartoe machtigt (1). (1) Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

2. Hoewel, overeenkomstig artikel 39 Wegverkeerswet, ingevolge samenloop van misdrijven de bij deze gecoördineerde wetten bepaalde vrijheidsstraffen en geldboeten niet uitgesproken worden, is dit niettemin het geval voor het verval van het recht tot sturen onder de voorwaarden als bepaald in deze wetten (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1178.F, AC 2013, nr. 637.

3. De verplichting voor de rechter om, in de omstandigheden vermeld in artikel 39 Wegverkeerswet, de beklaagde te veroordelen tot het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wanneer hij schuldig is verklaard aan overtreding van artikel 35 van die wet, is niet afhankelijk van de voorwaarde dat geen enkel ander verval van dat recht, facultatief dan wel verplicht, werd uitgesproken.

Cass. 16 mei 2018 (P.17.1086.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180516-1

Trefwoorden: Veroordelend vonnis - Hoger beroep - Grief gegrond op de vrijspraak - Gevolg

Samenvatting: Wanneer het hoger beroep van de beklaagde tegen het vonnis dat hem voor alle telastleggingen veroordeelt enkel gegrond is op de grief 'vrijspraak' van die telastleggingen, heeft die grief betrekking op de beslissing die hem schuldig verklaart aan de in die telastleggingen bedoelde feiten (1). (1) Zie concl. OM 'in hoofdzaak' in Pas. 2018, nr. 309.

Cass. 16 mei 2018 (P.17.1222.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180516-2

Trefwoorden: Witwassen - Toepassingsvoorwaarden - Basismisdrijf - Beoordeling door de rechter - Aard

Samenvatting: Wanneer de beklaagde aanvoert dat het strafdossier geen enkel element bevat dat de telastleggingen van witwassen met enig basismisdrijf in verband kan brengen waaruit de onrechtmatige oorsprong van de gelden kan worden afgeleid, verantwoordt de rechter de afwijzing van dat verweer naar recht door elke rechtmatige oorsprong van de gelden uit te sluiten en de verklaringen van de eiser betreffende de oorsprong van zijn inkomsten in aanmerking te nemen, doch daar een andersluidende beoordeling van de feiten tegenover te stellen (1). (1) Zie Cass. 17 december 2013, AR P.13.1354.N, AC 2013, nr. 690, en de verwijzingen in de noot; M. L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, 'Le Recel et le Blanchiment', in Les Infractions - Vol. 1: Les infractions contre les biens, 2de uitg., Larcier, 2016, pp. 557-566, inz. de verwijzingen in de noten 148 e.v.

Cass. 22 mei 2018 (P.17.1286.N), www.juridat.be, met conclusie van advocaat-generaal m.o. Winants

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180522-6

Trefwoorden: 1. Politie - Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Draagwijdte

2. Informantenwerking - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Draagwijdte – Gevolg

3. Politie - Wet Politieambt - Artikel 44/11/1 - Wetens en willens achterhouden door een lid van een politiedienst van persoonsgegevens of informatie van belang voor de uitoefening van de strafvordering - Informantenwerking - Overmaking van een vertrouwelijk verslag - Beoordeling door de rechter

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt is strafbaar elk lid van de politiediensten dat willens en wetens persoonsgegevens of informatie achterhoudt die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling blijkt dat de wetgever in een logica van maximale en gestructureerde informatiedoorstroming wenst dat elk lid van de politiediensten op zijn niveau meewerkt aan de informatieverdeling en dat tekortkomingen inzake de informatiedeling door politieambtenaren in brede zin worden bestraft (1). (1) Zie concl. OM.

2. Uit de bepaling van artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt, de wetsgeschiedenis en de doelstelling ervan volgt dat indien een politieambtenaar-contactambtenaar als bedoeld in artikel 47decies, § 1, Wetboek van Strafvordering en in artikel 1, 3°, van het koninklijk besluit van 6 januari 2011 tot bepaling van de werkingsregels van de nationale en lokale informantenbeheerders en van de contactambtenaren, in het kader van de door het voormelde artikel van het Wetboek van Strafvordering en de bepalingen van het voormelde koninklijk besluit van 6 januari 2011 geregelde informantenwerking persoonsgegevens of informatie verneemt die van belang zijn voor de strafvordering, hij die overeenkomstig de vermelde bepalingen en op de daarin bepaalde wijze moet ter kennis brengen, zodat die de gerechtelijke overheid kan bereiken en indien hij willens en wetens verzuimt aan die verplichting te voldoen, is hij strafbaar op grond van artikel 44/11/1, eerste lid, Wet Politieambt; de omstandigheid dat de politieambtenaar-contactambtenaar die persoonsgegevens of informatie die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering, welke hij heeft vernomen in het kader van de informantenwerking, mondeling mededeelt aan de lokale informantenbeheerder of andere hiërarchische meerderen, ontslaat hem niet van de verplichting die persoonsgegevens of informatie overeenkomstig de voormelde bepalingen en op de daarin bepaalde wijze ter kennis te brengen, zodat die de gerechtelijke overheid kan bereiken, aangezien hij daartoe krachtens deze regelgeving gehouden is en hij bovendien ook als feitelijk ontvanger van de informatie de meest geschikte persoon is (1). (1) Zie concl. OM.

3. De rechter oordeelt onaantastbaar of een politieambtenaar-contactambtenaar door te verzuimen een vertrouwelijk verslag op te stellen betreffende informatie die hij heeft vernomen van een informant en welke van belang is voor de strafvordering, willens en wetens die informatie heeft achtergehouden; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

Met noot: VERBEKE, S., “Informatieplicht van politiebeambten jegens hun gerechtelijke overheden: ook binnen de informantenwerking”, *P&R* 2019, afl. 2, 79-85.

Cass. 23 mei 2018 (P.17.1069.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180523-1

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van

rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Vormvoorschriften

2. Strafzaken - Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie - Artikel 5.1 - Afgifte van akten van rechtspleging en rechterlijke beslissingen - Betekening van een verstekvonnis - Regelmatigheid - Voorwaarden

Samenvatting: 1. Artikel 5.1 Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie bepaalt dat elke lidstaat aan de personen die zich op het grondgebied van een andere lidstaat bevinden, voor hen bestemde gerechtelijke stukken rechtstreeks over de post toezendt; voor de regelmatige betekening van een verstekvonnis is het voldoende dat de gerechtelijke overheid de akte per aangetekend schrijven met ontvangstbewijs toezendt aan de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde in het buitenland, volgens de nadere regels van die verdragsbepaling (1). (1) Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. OM in Pas. 2015, nr. 183.

2. De regelmatigheid van een met toepassing van artikel 5.1 Overeenkomst van 29 mei 2000 betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie verrichte betekening, waarvan uit de rechtspleging blijkt dat de brief met de betekening niet door de geadresseerde werd afgehaald, is niet afhankelijk van het bewijs van de daadwerkelijke uitreiking van die akte en evenmin van de neerlegging, in het dossier van de rechtspleging, van een door de geadresseerde ondertekend ontvangstbewijs.

Cass. 30 mei 2018 (P.18.0387.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere
---

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180530-3

Trefwoorden: 1. Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de redenen tot staving van de grieven - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

2. Hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de straf - Verzoekschrift met grieven - Vermelding van de ontoereikendheid van de straf - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 204 Wetboek van Strafvordering wordt de omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter beoordeeld binnen de grenzen van het verzoekschrift met de grieven, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, van dat wetboek (1); de verplichting om grieven te formuleren houdt enkel in dat nauwkeurig moet worden bepaald welke punten van de beslissing in eerste aanleg moeten worden hervormd (2); de eiser in hoger beroep kan in voorkomend geval de redenen tot staving van de opgegeven grieven vermelden; hoewel de rechter aldus gehouden is het door de grief bedoelde gedeelte van de beslissing opnieuw te beoordelen, verplicht de wet hem niet om dat onderzoek te beperken tot de redenen die de eiser in hoger beroep met betrekking tot die grief heeft opgegeven. (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 345; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268 met concl. OM in Pas. 2017, nr. 268. (2) Zie concl. OM in Pas.

2018, nr. 345; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305 met concl. OM in Pas. 2017, nr. 305.

2. Wanneer het openbaar ministerie vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de straf, omdat het deze ontoereikend acht, blijft de appelrechter bevoegd om de straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die de straf oplegt, op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak op het tijdstip waarop hij uitspraak doet en om, in voorkomend geval, de straf te verminderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 345.

Cass. 30 mei 2018 (P.18.0232.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180530-2

Trefwoorden: Vormen - Hoger beroep van de aangehouden beklaagde - Verzoekschrift met grieven - Niet binnen de wettelijke termijn neergelegd - Overmacht - Begrip

Samenvatting: Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de verplichting om het grievenformulier of het verzoekschrift met de grieven in te dienen binnen de termijn van dertig dagen om hoger beroep in te stellen, ter kennis werd gebracht van de aangehouden beklaagde, die niet werd bijgestaan door een advocaat en die zijn wil te kennen heeft gegeven om hoger beroep in te stellen, kan de appelrechter hem met toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering, niet van zijn hoger beroep vervallen verklaren, op straffe van hem het recht op toegang tot de rechter te ontzeggen (1). (1) Zie andersluidende concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 344.

Cass. 9 oktober 2018 (P.18.0873.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20181009-3

Trefwoorden: Misdrijf van witwassen - Vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp - Schuld van anderen dan de dader, de mededader of de medeplechtige aan het fiscaal misdrijf - Beoordeling - Wijze

Samenvatting: Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 505, eerste lid, 2° en 4°, en derde lid Strafwetboek volgt dat indien het door artikel 505, eerste lid, 2° of 4°, Strafwetboek bedoelde witwasmisdrijf vermogensvoordelen uit een fiscaal misdrijf tot voorwerp heeft, derden, dit wil zeggen anderen dan de dader, de mededader of de medeplechtige aan dat fiscaal basismisdrijf, zich slechts aan deze witwasmisdrijven kunnen schuldig maken indien dat fiscaal basismisdrijf te kwalificeren is als ernstige fiscale fraude; de toepasselijkheid van artikel 505, derde lid, Strafwetboek vereist niet dat de met het fiscale basismisdrijf geviseerde fiscale fraude ook georganiseerd is, ook al kan het georganiseerd karakter van de fraude een indicatie zijn voor de ernst ervan.

Cass. 16 oktober 2018 (P.18.0546.N), NC 2019, afl. 4, 313-314.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafvordering – Voorrecht van rechtsmacht – Uitputting van rechtsmacht

Samenvatting: Wanneer de rechter zich uitspreekt over de rechtsgeldigheid van de wijze waarop de zaak aanhangig is gemaakt, doet hij uitspraak over de wijze waarop de strafvordering is uitgeoefend.

Indien blijkt dat de appelrechters reeds uitspraak hebben gedaan over de regelmatigheid van de wijze waarop de correctionele rechtbank in deze zaak na het wegvallen van de samenhang met de titularis van een voorecht van rechtsmacht werd gevat, is dit een beslissing van de rechter over een geschilpunt. Het arrest dat later anders oordeelt, schendt artikel 19, eerste lid Ger.W.

Cass. 30 januari 2019 (P.18.0879.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190130-8

Trefwoorden: Strafzaken – Wegverkeerswet – Toepassing strafwet in de tijd – Mildere tussenliggende strafwet – Art. 38, §6 WWV – Bijzondere herhaling

Samenvatting: De verdachte kan retroactief geen aanspraak maken op de mildere strafwet als de wijziging van het herhalingsregime het gevolg is van een louter tekstuele vergissing die de wetgever nadien heeft rechtgezet.

Met noot: DE ROY, C., “Artikel 38, §6, WWV en diens temporele werking”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 218-220.

Cass. 20 maart 2019 (P.18.1150.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190320-4

Trefwoorden: 1. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België – Voorwaarden

2. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde – Begrip

3. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Misdrijf gepleegd in het buitenland - Vervolging in België - Voorwaarde - In België gevonden inverdenkinggestelde - Feitelijke beoordeling - Toezicht door het Hof

4. Misdrijf inzake handel in wapens - Wet van 5 augustus 1991 - Activiteit als tussenpersoon in handel in wapens - Opheffing van wetsbepalingen door gewestelijke normen – Draagwijdte

5. Bijzondere wet die de gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen - Bestaande bepalingen op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht - Geldigheid - Wijziging en opheffing

Samenvatting: 1. Uit de artikelen 10, eerste lid, 12 en 13 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie volgt dat het verbod vermeld in artikel 10 van de voornoemde wet en de straffen, in geval van misdrijf, opgelegd door artikel 12 van de wet enkel gelden als de dader ofwel Belg is, of, indien hij de Belgische nationaliteit niet bezit, in België verblijft of er handel drijft; daaruit volgt eveneens dat als de Belgische dader, of de buitenlandse dader die in België verblijft of er handel drijft het misdrijf buiten het Belgisch grondgebied heeft gepleegd, de ontvankelijkheid van de strafvordering afhangt van de voorwaarde dat de dader in België wordt gevonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

2. De inverdenkinggestelde wordt beschouwd in België te zijn gevonden in de zin van artikel 13 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, wanneer hij ten minste na het misdrijf en vóór het instellen van de vervolging of, uiterlijk, op het eigenste tijdstip van het instellen ervan in België is geweest of werd aangetroffen of gevonden, ook als hij het grondgebied vóór de eerste procedurehandelingen heeft verlaten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

3. De rechter oordeelt feitelijk op onaantastbare wijze of de inverdenkinggestelde in België gevonden werd waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de rechter uit die vaststellingen naar recht kon afleiden dat die voorwaarde vervuld was (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

4. De artikelen 26 van het Waals decreet van 21 juni 2012 betreffende de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en van defensiegerelateerde producten, en 46, 2°, van de Brusselse Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen, toebehoren en munitie ervan, bepalen dat de artikelen van titel III van de wet van 5 augustus 1991 zijn opgeheven 'voor wat betreft de verrichtingen inzake de invoer, uitvoer, doorvoer en overdracht van civiele wapens en van defensiegerelateerde producten onderworpen aan een toestemming of vergunning overeenkomstig dit decreet' (Waals decreet) en 'voor wat betreft de uit-, doorvoer en de overbrenging van goederen waarvan de uit- en doorvoer en de overbrenging op basis van deze ordonnantie aan een machtiging onderworpen is' (Brusselse ordonnantie); die bepalingen heffen bijgevolg de artikelen niet op van titel III van

de wet van 5 augustus 1991 voor wat betreft de activiteit als tussenpersoon in die verrichtingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 171.

5. Wanneer een bijzondere wet, krachtens artikel 39 van de Grondwet, de door haar opgerichte gewestelijke organen de bevoegdheid opdraagt een welbepaalde aangelegenheid te regelen, blijven de regels die bestaan op het ogenblik van de bevoegdheidsoverdracht van kracht zolang ze door die organen niet werden gewijzigd of opgeheven.

Cass. 26 maart 2019 (P.18.1273.N), *NC* 2019, afl. 4, 317-318.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 322 Sw. – Art. 323 Sw. – Vereniging van misdadigers – Constitutieve bestanddelen – Opzet – Bewijs

Samenvatting: De rechter kan het strafbaar opzet voor het plegen van het misdrijf bepaald in de artikelen 322 en 323 Sw. afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, zoals de gegevens vermeld in de berichten opgeslagen in een gsm toebehorende aan een andere beklaagde.

Cass. 3 april 2019 (P.19.0032.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190403-1

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Wettige reden van verschoning – Begrip

2. Strafzaken - Verzet als ongedaan beschouwd - Voorwaarden - Wettige reden van verschoning - Beoordeling door de appelrechters - Toetsing door het Hof

Samenvatting: 1. Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en het vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden van verschoning overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter; de wettige reden van verschoning dekt de gevallen die geen overmacht vormen en waarin de eiser in verzet kennis van de dagvaarding heeft gehad maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij wou afzien van zijn recht van verschijning of verdediging, of zich aan het gerecht wou onttrekken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 206.

2. Wanneer de appelrechters het verzet als ongedaan hebben beschouwd omdat de beklaagde geen gewag maakt van een wettige reden van verschoning, gaat het Hof na of de

rechter uit zijn vaststellingen het al dan niet bestaan van een wettige reden van verschoning naar recht heeft kunnen afleiden; wanneer de overwegingen van het arrest niet overeenstemmen met de concrete situatie van de beklaagde en enkel wijzen op het feit dat laatstgenoemde de zittingszaal verlaten heeft en vervolgens verzet heeft gedaan zonder rekening te houden met de omstandigheid dat hij onmiskenbaar te kennen had gegeven zich voor het hof van beroep te willen verdedigen en om die reden had verzocht over een bijkomende termijn te mogen beschikken om te antwoorden op de vorderingen van het openbaar ministerie, kunnen de appelrechters niet naar recht beslissen dat de beklaagde geen gewag maakt van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 206.

Cass. 9 april 2019 (P.18.1208.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190409-4

Trefwoorden: Strafzaken – Wegverkeerswet – Toepassing strafwet in de tijd – Mildere tussenliggende strafwet – Art. 38, §6 WVV – Bijzondere herhaling

Samenvatting: Een beklaagde kan enkel retroactief aanspraak maken op het gunstiger regime van de tussenliggende wet, wanneer uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring.

Met noot: DE ROY, C., “Artikel 38, §6, WVV en diens temporele werking”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 218-220.

Cass. 10 april 2019 (P.19.0008.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190410-1

Trefwoorden: 1. Zedenbederf van de jeugd - Ontucht – Begrip

2. Zedenbederf van de jeugd - Ontucht - Beoordeling van de gestelde handelingen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter – Grenzen – Gesprekken op Facebook

3. Zedenbederf van de jeugd - Bijzonder opzet

Samenvatting: 1. Het begrip ontucht omvat gedragingen van een grove zinnelijkheid en onzedelijkheid die als maatschappelijk buitensporig kunnen worden beschouwd, gelet op, onder meer, de leeftijd van de betrokken minderjarige (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2012, AR P.11.0871.N, AC 2012, nr. 42.

2. De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het bestaan afleidt van een daad die erin bestaat de ontucht van het slachtoffer op te wekken, te begunstigen of te vergemakkelijken, waarbij het Hof zich ertoe beperkt te onderzoeken of hij, uit zijn

vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie Cass. 17 januari 2012, AR P.11.0871.N, AC 2012, nr. 42.

3. Artikel 379 van het Strafwetboek bestraft degene die gehandeld heeft met de bedoeling de seksuele driften van een minderjarige te 'voldoen', zelfs al tracht hij die enkel 'op te wekken' (1). (1) Zie concl. OM 'in hoofdzaak', in Pas. 2019, nr. 224.

Cass. 24 april 2019 (P.19.0018.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=F-20190424-2

Trefwoorden: 1. Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Ziekte - Begrip

2. Opzettelijke toediening van stoffen die de gezondheid zwaar kunnen schaden - Feiten die een ziekte hebben veroorzaakt - Begrip - Overdracht van het immunodeficiëntievirus (Aids)

Samenvatting: 1. Ziekte is een aantasting van de gezondheid, namelijk een ontarding van de normale toestand van een persoon; de ziekte ontstaat bij de aantasting ook al kan ze op dat tijdstip nog evolueren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 240.

2. Aangezien het immunodeficiëntievirus pathogeen is en medicatie vereist, beschadigt de overdracht de normale toestand van het besmette organisme; het betreft bijgevolg een aantasting die de bodemrechters na de vaststelling ervan, als ziekte hebben kunnen aanmerken, zonder de telastlegging onrechtmatig uit te breiden tot een feit dat de wetgever niet heeft bedoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 240.

Cass. 28 mei 2019 (P.19.0130.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190528-12

Trefwoorden: Wettige verdediging – Defintie – Art. 422bis Sw. – Schuldig verzuim – Toepasselijkheid

Samenvatting: Er is wettige verdediging wanneer iemand die niet in de mogelijkheid verkeert om een ernstige en ogenblikkelijke aanranding tegen zijn persoon of tegen een derde te ontwijken anders dan door het misdrijf te plegen, zich op een evenredige manier tegen die onrechtmatige aanval verweert.

Het door artikel 422bis Sw. beoogde schuldig verzuim is algemeen. Uit de tekst van de bepaling volgt dat dit wanbedrijf bestaat ongeacht de oorsprong van de toestand van groot gevaar. Het is dus zonder belang of de gevaarsituatie werd veroorzaakt door het slachtoffer zelf of door een derde en of die toestand een gevolg is van een onachtzaamheid of een opzettelijk handelen. Hij die zich schuldig heeft gemaakt aan het opzettelijk toebrengen van slagen en tevens wetens en willens verzuimt de persoon die hij heeft geslagen en die ten

gevolge daarvan in groot gevaar verkeert, hulp te verlenen of te verschaffen, is ook schuldig aan het door artikel 422bis Sw. bedoelde wanbedrijf

Met noot: COLLAKU, R., “De algemene solidariteitsplicht na opzettelijke gewelddaden erkend”, *NC* 2019, afl. 4, 324-329.

Cass. 18 juni 2019 (P.19.0216.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190618-1

Trefwoorden: Artikel 4 VTSv. – Aanhouden burgerlijke belangen

Samenvatting: Artikel 4, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt: “De rechter bij wie de strafvordering niet aanhangig is gemaakt, houdt ambtshalve de burgerlijke belangen aan, zelfs bij ontstentenis van burgerlijkepartijstelling, wanneer de zaak wat die belangen betreft niet in staat van wijzen is.”

Uit deze bepaling volgt dat de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is gemaakt, ambtshalve de zaak moet aanhouden wanneer deze niet in staat is, wat de rechtsvordering betreft tot herstel van de schade, door een misdrijf veroorzaakt. De regel geldt ook ten aanzien van een reeds gestelde burgerlijke partij, wanneer de zaak, wat de afhandeling van haar belangen betreft, niet in staat van wijzen is. De gestelde burgerlijke partij kan wat haar betreft, het aanhouden van de zaak vorderen.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat:

- de eiseres III in haar appelconclusie de veroordeling heeft gevorderd van de verweerders III tot betaling van een definitieve en provisionele schadevergoeding, de aanstelling van een deskundige voor de bepaling van sommige schadeposten en het aanhouden van de burgerlijke belangen voor de nog niet beslechte schadeposten;
- uit de redenen die het arrest vermeldt tot afwijzing van de vordering om een deskundige aan te stellen (arrest, p. 88-89), volgt dat de appelrechters van oordeel zijn dat de zaak wat die schadeposten betreft niet in staat van wijzen is.

In die omstandigheden is de beslissing van de appelrechters die de burgerlijke belangen niet aanhouden, niet naar recht verantwoord.

Cass. 18 juni 2019 (P.19.0231.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Rechten van verdediging – Horen van getuige à décharge – Criterium waarheidsvinding

Samenvatting: Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht getuigen a décharge te ondervragen of te doen ondervragen.

Artikel 6.1 en 6.3.d EVRM kent aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen a décharge op de rechtszitting als getuige te horen. Het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige a décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding.

Het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht.

De rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen a décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst. Zo kan de rechter oordelen dat hij met de bewijselementen die hij preciseert, beschikt over alle gegevens die vereist zijn om het verweer van de beklaagde te beoordelen, zodat het gevraagde getuigenverhoor geen bijdrage levert aan de waarheidsvinding.

Cass. 25 juni 2019 (P.19.0482.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190625-4

Trefwoorden: Verstek – Verzet – Ongedaan – Kennis dagvaarding

Samenvatting: Krachtens artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering wordt het verzet als ongedaan beschouwd, indien:

- de eiser op verzet persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt;
- vaststaat dat de eiser op verzet kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan;
- de eiser op verzet geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden van verschoning wordt overgelaten aan het soevereine oordeel van de rechter.

Zodoende kan de rechter een verzet maar ongedaan verklaren op grond van die bepaling indien hij vaststelt dat de eiser op verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure. Daartoe is vereist, maar volstaat het ook, dat over die kennis geen redelijke twijfel kan bestaan. Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verplicht tot een ander mate van zekerheid.

De rechter oordeelt op grond van de voorliggende gegevens onaantastbaar of de bedoelde kennis bij de eiser op verzet vaststaat. Het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Wanneer een persoon vertegenwoordigd wordt door een advocaat op de rechtszitting waarop hij werd gedagvaard, houdt dit in de regel in dat de advocaat daartoe mandaat heeft gekregen en dat de gedagvaarde persoon kennis heeft van de dagvaarding en dus wist dat hij voor de rechter moest verschijnen.

Krachtens artikel 182, derde lid, Wetboek van Strafvordering blijft de dagvaarding geldig in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting op een bepaalde datum.

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190625-2

Trefwoorden: Motivering – Straf – Verzoek om opschorting – Weigering – Redenen - Slechts rekening houden met de feiten die het voorwerp van de strafvordering uitmaken en die bewezen zijn verklaard

Samenvatting: Artikel 3, vierde lid, in fine, Probatiwewet bepaalt dat de beslissing waarbij de opschorting en, in voorkomend geval, de probatie wordt toegestaan of geweigerd, met redenen moet omkleed zijn overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 Wetboek van Strafvordering.

Krachtens artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermeldt het vonnis nauwkeurig, maar op een wijze die beknopt mag zijn, de redenen waarom de rechter, als de wet hem daartoe vrije beoordeling overlaat, dergelijke straf of dergelijke maatregel uitspreekt. Het rechtvaardigt bovendien de strafmaat voor elke uitgesproken straf of maatregel.

Uit die bepalingen volgt dat de rechter, die voor het verwerpen van een met redenen omkleed verzoek tot het verlenen van de gunst van de opschorting van de uitspraak van veroordeling, de zwaarwichtigheid van de feiten in aanmerking neemt, slechts rekening vermag te houden met de feiten die het voorwerp van de strafvordering uitmaken en die bewezen zijn verklaard.

Het bestreden vonnis grondt de weigering opschorting van de uitspraak van de veroordeling te verlenen onder meer op het feit dat de eiser een verkeersongeval met gewonden veroorzaakte. Aldus is die weigeringsbeslissing ook gegrond op feiten die niet het voorwerp uitmaken van de strafvordering en waarvoor de eiser niet werd veroordeeld.

Hyperlink:

Trefwoorden: Verstek – Verzet

Samenvatting: Het arrest oordeelt niet dat het verzet ongedaan is omwille van de afwezigheid van de eiseres wegens haar nalatigheid, maar wel omdat ze wel degelijk in staat is data te onthouden en zich tijdig zelfstandig aan te bieden op de rechtszittingen van het hof van beroep. In zoverre het middel berust op een onjuiste lezing van het arrest, mist het feitelijke grondslag.

Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat een partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, de mogelijkheid moet hebben om de zaak opnieuw en ditmaal in haar aanwezigheid te laten beoordelen, tenzij vaststaat dat zij heeft verzaakt aan het recht om te verschijnen en zich te verdedigen of zij de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht.

Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding, geen gewag

maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden beslissing, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter.

Uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling en de voormelde door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip "wettige reden van verschoning" die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht. Die afstand of die wil zich te onttrekken kan niet alleen worden afgeleid uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet is komen opdagen op de rechtszitting waarop zij behoorlijk was opgeroepen en voldoende de gevolgen kan inschatten van de beslissing om afwezig te blijven.

De verzetdoende partij moet de aangevoerde wettige reden van verschoning niet bewijzen, maar wel aannemelijk maken en de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde reden beantwoordt aan het begrip "wettige reden van verschoning" zoals hierboven omschreven.

Het arrest stelt vast dat de eiseres kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin ze verstek heeft laten gaan en persoonlijk is verschenen op de rechtszittingen van 13 juni 2018, 10 oktober 2018 en 28 november 2018. Het leidt hieruit af dat de eiseres kennis had van de dagvaarding en oordeelt dat ze wel degelijk in staat is data te onthouden en zich tijdig zelfstandig aan te bieden op de rechtszittingen van het hof van beroep. Op die grond oordeelt het arrest dat de door de eiseres aangevoerde reden geen grond van overmacht noch een wettige reden van verschoning uitmaakt, waardoor het te kennen geeft dat de eiseres niet aannemelijk maakt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch zich te onttrekken aan het gerecht.

Cass. 3 september 2019 (P.19.0142.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190903-3

Trefwoorden: Wegverkeer – Verjaring – Wetswijziging – Werking in de tijd

Samenvatting: Het Grondwettelijk Hof oordeelde bij arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 dat:

- artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van die wet, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018 (overweging B.7 en dictum);
- het invoeren van bepalingen houdende verlenging van de verjaringstermijn met terugwerkende kracht als gevolg heeft dat strafvorderingen herleven die definitief waren verjaard op grond van de oude wet in de periode van 15 februari 2018 tot 15 maart 2018 (B.6, tweede alinea);

- het met terugwerkende kracht invoeren van bepalingen houdende verlenging van de verjaringstermijn zonder dat daarvoor enige redelijke verantwoording kan bestaan, afbreuk doet aan de waarborg van rechtszekerheid die met de verjaring wordt beoogd en die in strafzaken inhoudt dat de dader van een misdrijf niet meer kan worden vervolgd of berecht na het verstrijken van een bepaalde termijn sedert de feiten zich hebben voorgedaan (B.6, derde alinea).

Daaruit volgt dat de rechter de bepalingen betreffende de verlenging van de in artikel 68 Wegverkeerswet bedoelde verjaringstermijn van één jaar naar twee jaar niet met terugwerkende kracht mag toepassen, maar slechts vanaf 15 maart 2018

Cass. 10 september 2019 (P.19.0330.N)

Hyperlink:

Trefwoorden: Verstek – Verzet

Samenvatting: Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een raadsman verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden beslissing, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden wordt overgelaten aan het soevereine oordeel van de rechter.

Overmacht bestaat uit een niet te voorziene en onoverkomelijke hindernis die tot gevolg heeft dat de afwezigheid van de veroordeelde in de rechtspleging die tot de verstekbeslissing heeft geleid niet aan hem te wijten is. Het begrip wettige reden van verschoning dekt die gevallen die geen overmacht uitmaken en waarbij de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij wenste af te zien van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel de bedoeling had zich aan het gerecht te onttrekken.

De rechter oordeelt onaantastbaar of er sprake is van overmacht of een wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering.

Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Het arrest II stelt vast dat:

- de eiser IV aanwezig was op de inleidingszitting van 29 maart 2018 waar conclusietermijnen werden bepaald;
- hij eveneens aanwezig was op de rechtszitting van 5 oktober 2018 waarop het openbaar ministerie vorderde en medebeklaagden hebben gepleit;
- hij op die rechtszitting in persoon werd gehoord, waarna de zaak in voortzetting werd gesteld naar de rechtszitting van 19 oktober 2018 om hem toe te laten te pleiten;
- hij op die rechtszitting niet verscheen;
- hij overmacht of een verschoningsgrond inroept om zijn afwezigheid te verantwoorden, namelijk dat hij ziek werd en zelfs zijn werk niet meer kon uitoefenen;

- uit een attest van een psychiater van 9 november 2018 blijkt dat hij in behandeling is;
- een brief van zijn werkgever van 9 januari 2019 aangeeft dat hij sinds 1 oktober 2018 ongewettigd afwezig is.

Het arrest II oordeelt dat het medisch attest van 9 november 2018 de afwezigheid ter rechtszitting van 19 oktober 2018 niet verantwoordt en dat een ongewettigde afwezigheid op het werk sinds 1 oktober 2018 dat evenmin doet, vermits de eiser IV wel op de rechtszitting van 5 oktober 2018 aanwezig was.

Het arrest II, dat aan de eiser IV niet de verplichting oplegt het bewijs te leveren van overmacht of een wettige reden van verschoning, kon op de voormelde gronden oordelen dat er geen overmacht is en evenmin een wettige reden van verschoning. Aldus is de ongedaanverklaring van het verzet van de eiser IV naar recht verantwoord.

Cass. 17 september 2019 (P.18.1192.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190917-1

Trefwoorden: Verstek – Verzet – Overmacht of wettige reden van verschoning – Beoordeling rechter

Samenvatting: Uit artikel 6 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat een partij die in haar afwezigheid werd veroordeeld, de mogelijkheid moet hebben om de zaak opnieuw en ditmaal in haar aanwezigheid te laten beoordelen, tenzij vaststaat dat zij heeft verzaakt aan het recht om te verschijnen en zich te verdedigen of zij de intentie had zich te onttrekken aan het gerecht.

Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden beslissing, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden wordt overgelaten aan het soevereine oordeel van de rechter.

Uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling blijkt dat de wetgever de misbruiken van de verzetsprocedure heeft willen tegengaan door een beperking van de mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen, zonder daarbij afbreuk te doen aan het recht van de partijen om te worden gehoord als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, en aan de vereisten die ter zake worden gesteld door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Uit diezelfde wetsgeschiedenis en de voormelde door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gegeven uitlegging van artikel 6 EVRM volgt dat het door artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering gehanteerde begrip “wettige reden van verschoning” die gevallen omvat die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, noch om zich te onttrekken aan het gerecht.

Hieruit volgt tevens dat de rechter, wanneer de verzetdoende partij gewag maakt van overmacht ter rechtvaardiging van zijn verstek, dient te beoordelen of de hiertoe ingeroepen feitelijke omstandigheden desgevallend een wettige reden van verschoning uitmaken.

De appelrechters stellen vast dat de eiser zich beroept op overmacht en oordelen dat de door de eiser hiertoe ingeroepen feitelijke omstandigheden niet als overmacht kunnen worden aangemerkt. Zij gaan hierbij ten onrechte niet na of deze feitelijke omstandigheden desgevallend een wettige reden van verschoning uitmaken.

Cass. 19 september 2019 (P.19.0342.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190910-1

Trefwoorden: Hoger beroep – Eenstemmigheid – Heromschrijving – Strafverzwaring

Samenvatting: Artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het appelgerecht een vrijspraak in eerste aanleg slechts kan wijzigen in een veroordeling of de in eerste aanleg uitgesproken straf slechts kan verzwaren mits eenparigheid van de leden van het gerecht. Die eenparigheid moet uitdrukkelijk worden vastgesteld. De loutere vermelding van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering bij de toegepaste wetsbepalingen volstaat niet.

Deze eenstemmigheid is in de regel niet vereist voor een heromschrijving, ook niet indien ingevolge die heromschrijving een zwaardere straf kan worden opgelegd.

De eiser werd vervolgd voor een inbreuk op artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet (telastlegging A) en een inbreuk op artikel 8.3, tweede lid, Wegverkeersreglement (telastlegging B). De eerste rechter heromschreef het feit van de telastlegging A als een inbreuk op artikel 52.2 Wegverkeersreglement en veroordeelde de eiser voor de telastlegging A, zoals heromschreven, en de telastlegging B samen tot een werkstraf van 26 uur. De appelrechters hernemen de initiële omschrijving van het feit van de telastlegging van vluchtmisdrijf en veroordelen de eiser voor de beide telastleggingen samen tot onder meer een werkstraf van 46 uur. Door een hogere werkstraf op te leggen dan de eerste rechter verzwaren de appelrechters de straf. Zij doen dit evenwel zonder de vaststelling dat die beslissing eenparig werd genomen.

In zoverre is het middel gegrond.

Cass. 24 september 2019 (P.19.0342.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190924-2

Trefwoorden: Behandeling van de zaak – Vraag om uitstel tijdens behandeling klacht met burgerlijkepartijstelling – Beoordeling rechter

Samenvatting: De omstandigheid dat een beklagde voorhoudt dat niet hij maar een ander de hem verweten feiten heeft gepleegd en hij een klacht met burgerlijkepartijstelling heeft

ingediend wegens identiteitsdiefstal verplicht de strafrechter niet de behandeling van de bij hem aanhangige zaak uit te stellen tot de afhandeling van de klacht met burgerlijkepartijstelling. Het staat aan de rechter te oordelen in welke mate de resultaten van het onderzoek opgestart ingevolge de klacht met burgerlijke partijstelling noodzakelijk zijn voor de waarheidsvinding in het bij hem aanhangige dossier.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Cass. 25 april 2018 (P.18.0385.F), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180425-1

Trefwoorden: Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Vreemdeling die om internationale bescherming verzoekt - Richtlijn 2013/33/EU 'onthaalrichtlijn' - Artikel 8.3 - Geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling - Toepassingsgebied - Vreemdeling wiens verzoek om internationale bescherming werd afgewezen

Samenvatting: Artikel 8.3 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, dat met name in een geïndividualiseerde beoordeling van de toestand van de vreemdeling voorziet, is niet van toepassing op de vreemdelingen wier verzoek tot internationale bescherming werd afgewezen.

Cass. 30 mei 2018 (P.18.0034.F), www.juridat.be , met conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180530-1

Trefwoorden: 1. Valsheid en gebruik van valse stukken - Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Aangifte bij de belastingadministratie

2. Rechtsplegingsvergoeding - Kennelijk onredelijk karakter van de toestand - Begrip

Samenvatting: 1. De rechter verantwoordt naar recht zijn beslissing dat het moreel bestanddeel van het misdrijf valsheid in geschriften ontbreekt, door in feite te oordelen dat de bij de bijzondere belastinginspectie aangegeven persoon geenszins aantoonde dat de brief waarbij aangifte wordt gedaan valse verklaringen over specifieke objectieve feiten zou bevatten en vervolgens vast te stellen dat die brief een louter subjectieve bewering van de aangever vertolkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 343.

2. Artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek beperkt de beoordeling van het kennelijk onredelijke karakter van de toestand niet tot de gevallen van misbruik van procedure, een te kwader trouw ingediende klacht of een reeds van bij de aanvang tot mislukken gedoemde

burgerlijkepartijstelling, met uitsluiting van andere kennelijk onredelijke toestanden (1). (1)
Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 343.

Cass. 25 juni 2019 (P.19.0620.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190625-5

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Gevangenneming – Vattingsbevel – Precieze vermelding van woning

2. Voorlopige hechtenis – Recht van verdediging – Geen kennis van oorsprong en inhoud van politionele informatie op basis waarvan vattingsbevel werd verleend

Samenvatting: 1. Het vattingsbevel moet precies de woning vermelden waar de aan te houden persoon kan worden aangetroffen, indien het niet zijn woning betreft. Op basis van dit bevel kunnen alle lokalen en aanhorigheden van de in het bevel geïdentificeerde woning worden doorzocht ter opsporing van de gezochte persoon, voor zover blijkt dat die lokalen en aanhorigheden daadwerkelijk zijn bedoeld door het bevel. Het enkele feit dat aan sommige van die lokalen binnen de bedoelde woning een afzonderlijk busnummer is toegekend en dat zij feitelijk afzonderlijke woonentiteiten vormen, belet niet dat de rechter kan oordelen dat die lokalen en aanhorigheden worden geïdentificeerd met het bevel.

2. Door de enkele omstandigheid dat het een inverdenkinggestelde niet wordt toegelaten kennis te nemen van de oorsprong en de inhoud van politionele informatie op basis waarvan het vattingsbevel werd verleend, wordt zijn recht van verdediging niet miskend.

Cass. 17 juli 2019 (P.19.0686.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190717-3

Trefwoorden: Vreemdeling – Vrijheidsberoving – Termijn – Berekening

Samenvatting: Artikel 7 Vreemdelingenwet bepaalt:

- in zijn eerste lid, dat de minister of zijn gemachtigde in de daar bepaalde gevallen een bevel om het grondgebied binnen een bepaalde termijn te verlaten mag of moet afgeven aan de daar bedoelde vreemdeling;
- in zijn derde lid dat, te dien einde, de vreemdeling onder bepaalde voorwaarden kan worden vastgehouden voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de maatregel, voor een termijn die twee maanden niet te boven mag gaan;
- in zijn zevende lid, dat de vreemdeling, na vijf maanden te zijn opgesloten, in vrijheid moet worden gesteld;
- in zijn achtste lid dat, in de daar bepaalde gevallen, de opsluiting van de vreemdeling na het verstrijken van die termijn telkens kan worden verlengd met één maand, zonder dat de totale duur van de opsluiting daardoor evenwel meer dan acht maanden mag bedragen.

Wanneer de vreemdeling een verzoek om internationale bescherming indient, kan de minister hem in een welbepaalde plaats in het Rijk vasthouden voor een termijn van maximum twee maanden, eventueel verlengbaar, onder de voorwaarden bepaald in artikel 74/6, § 1, Vreemdelingenwet.

Artikel 52/3, § 3, Vreemdelingenwet bepaalt dat indien de vreemdeling op het moment van het indienen van zijn verzoek om internationale bescherming reeds het voorwerp uitmaakt van een verwijderingsmaatregel waaraan hij nog geen gevolg heeft gegeven, de uitvoerbaarheid van die maatregel wordt opgeschort tijdens de behandeling van het verzoek om internationale bescherming.

Wanneer definitief het verzoek om internationale bescherming is geweigerd of niet ontvankelijk verklaard of de behandeling van het verzoek is beëindigd, geeft de minister of zijn gemachtigde, krachtens artikel 52/3, § 1, Vreemdelingenwet, aan de vreemdeling het bevel om het grondgebied te verlaten, gemotiveerd op basis van één van de gronden voorzien in artikel 7, eerste lid, Vreemdelingenwet.

Artikel 74/6, § 2, Vreemdelingenwet bepaalt tenslotte dat, eenmaal de in artikel 52/3, § 1, bedoelde vreemdeling het voorwerp uitmaakt van een uitvoerbare maatregel tot verwijdering, de bepalingen van artikel 7, tweede tot achtste lid, en van titel III quater van toepassing zijn.

Uit die bepalingen volgt dat, wanneer een illegaal in het Rijk verblijvende vreemdeling wordt vastgehouden op grond van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet, vervolgens op grond van artikel 76/4, § 1, Vreemdelingenwet en daarna opnieuw op grond van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet, enkel de laatste termijn van vrijheidsberoving in aanmerking komt voor het berekenen van de maximumtermijnen bepaald in artikel 7 Vreemdelingenwet. Dit houdt in dat geen rekening wordt gehouden met de termijn van vrijheidsberoving die voorafgaat aan de vrijheidsberoving op grond van artikel 76/4, § 1, Vreemdelingenwet.

Cass. 24 juli 2019 (P.19.0744.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190724-1

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Aanwijzingen van schuld – Afgeleid uit een bewijsverkrijging waarvan de regelmatigheid wordt betwist – Prima facie onderzoek

2. Recht van verdediging – Recht op tegenspraak – OM wil gebruik maken van gegevens uit een ander strafdossier – Plicht om opgave te doen van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier – Beperkingen

3. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Motivering – Ernstige aanwijzingen van schuld – Overgenomen uit bevel tot aanhouding – Niet nodig die gegevens te verduidelijken, preciseren, concretiseren of citeren

Samenvatting: 1. Het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er op het ogenblik van zijn uitspraak nog steeds aanwijzingen van schuld bestaan ten laste van de aangehouden in verdenking gestelde.

Wanneer die aanwijzingen van schuld worden afgeleid uit een bewijsverkrijging waarvan de regelmatigheid wordt betwist, is het onderzoeksgerecht dat geen onderzoek doet met

toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, slechts gehouden tot een prima facie onderzoek van de regelmatigheid van de bewijsverkrijging.

2. Het recht van verdediging, waartoe het recht op tegenspraak behoort, vereist dat het openbaar ministerie dat gebruik wil maken van gegevens uit een ander strafdossier, aan de verdediging opgave doet van alle pertinente bewijselementen uit dat dossier, zowel à charge als à décharge, die het in zijn bezit heeft. Daartoe behoren niet enkel de bewijselementen die een rechtstreeks belang hebben voor de feiten van de zaak, maar ook deze die betrekking kunnen hebben op de ontvankelijkheid, de betrouwbaarheid en de volledigheid van de eerst vermelde bewijselementen. Dat recht is evenwel niet absoluut en kan onderhevig zijn aan beperkingen, onder meer in de fase van het gerechtelijk onderzoek, wanneer de inverdenkinggestelde zich nog niet voor de vonnisrechter moet verdedigen tegen de lastens hem ingebrachte beschuldiging. Ook kunnen de gegevens verkregen uit het afzonderlijke dossier zelf nog het voorwerp uitmaken van een lopend onderzoek.

Het recht van verdediging vereist niet dat op het moment waarop het onderzoeksgerecht op grond van artikel 21 Voorlopige Hechteniswet overgaat tot het nazicht van de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding en de noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis, reeds alle voormelde bewijselementen zijn toegevoegd aan het strafdossier.

De eiser heeft voor de appelrechters aangevoerd dat hij de regelmatigheid van het retroactief telefonieonderzoek dat op grond van artikel 88bis Wetboek van Strafvordering werd bevolen in het onderzoeksdossier 2018/104, niet kan onderzoeken omdat er geen kopie van de onderliggende beschikkingen is gevoegd. Op die grond vroeg hij de appelrechters de uit dat dossier verkregen stukken te weren en vast te stellen dat er voor het overige onvoldoende ernstige aanwijzingen van schuld overblijven. Het arrest dat dit verweer beantwoordt met de redenen die het middel vermeldt, geeft te kennen dat het retroactief telefonieonderzoek prima facie regelmatig is en verantwoordt aldus de beslissing naar recht.

3. Geen enkele bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel belet de kamer van inbeschuldigingstelling de gegevens die ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken, te preciseren door de overname van de redenen van het bevel tot aanhouding.

Door die overname maakt de kamer van inbeschuldigingstelling zich de in het bevel tot aanhouding vermelde gegevens eigen en beantwoordt ze het verweer van de inverdenkinggestelde, zonder dat zij ertoe gehouden is die gegevens te verduidelijken, preciseren, concretiseren of citeren. Het feit dat de inverdenkinggestelde aan de kamer van inbeschuldigingstelling bij conclusie vraagt die gegevens te preciseren, doet daaraan geen afbreuk.

Cass. 3 september 2019 (P.19.0911.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190903-5

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling – Vorm – Fax – Originele handtekening

Samenvatting: Artikel 27, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet bepaalt dat het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling wordt neergelegd op de griffie van het gerecht dat uitspraak moet doen.

Een dergelijk verzoekschrift is een geschrift waaraan rechtsgevolgen worden verbonden, zodat derhalve moet vaststaan dat het verzoek uitgaat van de verzoeker of zijn raadsman. Die zekerheid vereist evenwel niet dat het verzoekschrift een originele handtekening bevat van de verzoeker of zijn raadsman. Die zekerheid kan ook worden bereikt indien het geschrift met een aan de verzoeker of zijn raadsman toegeschreven handtekening wordt gefaxt en niet wordt betwist dat de handtekening wel degelijk die is van de verzoeker of zijn raadsman.

Het arrest dat eisers verzoek onontvankelijk verklaart op de enkele grond dat het per fax toegestuurde verzoekschrift geen originele handtekening bevat, is niet naar recht verantwoord.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Cass. 20 februari 2018 (P.18.0107.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20180220-4

Trefwoorden: Verdrag Europese Unie - Artikel 4.3 VEU - Beginsel van de loyale samenwerking - Draagwijdte

Samenvatting: De in artikel 4.3 VEU aan de lidstaten van de Europese Unie opgelegde verplichting tot loyale samenwerking heeft alleen betrekking op de uitvoering van het Unierecht (1). (1) Zie over deze bepaling K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, Europees Recht, Antwerpen, Intersentia, 2011, blz. 104-109.

Cass. 26 maart 2019 (P.19.0219.N), www.juridat.be

Hyperlink: http://jure.juridat.just.fgov.be/pdfapp/download_blob?idpdf=N-20190326-4

Trefwoorden: Retroactiviteit van de strengere strafwet na heropening rechtspleging – Verlenging van minimumtermijn voor voorwaardelijke invrijheidstelling in geval van levenslange opsluiting – Wijziging strafuitvoeringsmodaliteit – Geen strafverzwaring ingevoerd na misdrijf of na uitgesproken straf

Samenvatting: Wanneer het hof van assisen een beschuldigde opnieuw veroordeelt tot levenslange opsluiting wegens moord nadat het Hof van Cassatie het eerste arrest heeft vernietigd in het kader van een heropening van de rechtspleging als bedoeld in artikel 442bis e.v. Sv., dan houdt de tweede veroordeling tot levenslange opsluiting geen strafverzwaring in ten opzichte van de eerste veroordeling tot dezelfde straf, ook al is artikel 25, §2, c Wet Strafuitvoering tussen de beide veroordelingen gewijzigd in die zin dat op het moment van de nieuwe veroordeling de voorwaardelijke invrijheidsstelling aan een levenslang veroordeelde enkel kan worden toegekend na het ondergaan van 15 jaar van die straf,

terwijl dat voorheen 10 jaar was. Artikel 7 EVRM vormt voor de strafuitvoeringsrechtbank geen beletsel om de datum van de nieuwe veroordeling te nemen als temporeel uitgangspunt om de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidstelling te bepalen. Daarmee herdefinieert of wijzigt die rechtbank de aan de veroordeelde opgelegde straf niet en legt zij hem ook geen zwaardere straf op dan deze die van toepassing was ten tijde van de feiten.

De eerste veroordeling is door het Hof van Cassatie vernietigd en kan voor de veroordeelde dus geen recht doen ontstaan op de toepassing van de destijds geldende strafuitvoeringsmodaliteiten. Bovendien kon het hof van assisen bij de tweede veroordeling rekening houden met de inmiddels gewijzigde strafuitvoeringsmodaliteiten.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 19 september 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-120n.pdf>

Trefwoorden: 1. Gerechtelijk recht - Taalgebruik in gerechtszaken - Nietigverklaring van een akte wegens overtreding van de taalwet in gerechtszaken – Voorwaarden

2. Gerechtelijk recht - Taalgebruik in gerechtszaken - Verbetering van een louter formele miskenning van de taalwet gerechtszaken in een beslissing van een gerecht

Samenvatting: Verzoekschrift: beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 5 van de wet van 25 mei 2018 « tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde » (wijziging van artikel 40 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 30 mei 2018.

Het Hof:

1. vernietigt artikel 40, eerste lid, van de wet van 15 juni 1935 « op het gebruik der talen in gerechtszaken », zoals vervangen bij artikel 5 van de wet van 25 mei 2018 « tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde »;

2. handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepaling ten aanzien van alle toepassingen die ervan zijn gemaakt vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad;

3. onder voorbehoud van de interpretatie vermeld in B.12.2, verwerpt de beroepen voor het overige.

“B.12.2. Daarentegen zou een niet louter formele miskenning van de wet van 15 juni 1935 niet ongedaan kunnen worden gemaakt via een procedure tot verbetering. Tegen een dergelijke miskenning staan de voorhanden zijnde rechtsmiddelen open.

De artikelen 794 en 797 van het Gerechtelijk Wetboek verhinderen immers niet dat rechtsmiddelen worden aangewend wanneer deze niet uitsluitend steunen op grieven die een verbetering van de rechterlijke beslissing beogen. Aldus vermeldt de parlementaire voorbereiding :

« Het ontwerp beoogt geenszins om vormgebreken die rechterlijke beslissingen beïnvloeden te minimaliseren, noch om ze te immuniseren tegen iedere sanctie. Het gaat erom te vermijden dat de beroepsinstanties worden belast met rechtsmiddelen die louter beogen vormgebreken recht te zetten, en tegelijkertijd de rechtzoekende die zich geschaad acht door deze formele onregelmatigheden een wijze van herstel te bieden die effectief, snel en minder kostelijk is, zowel voor hem als voor de openbare dienst. Om het voorgaande te verhelderen wordt artikel 20 van het Gerechtelijk Wetboek aangevuld » (Parl. St., Kamer, 2017-2018, DOC 54-2827/001, p. 19).

Artikel 20 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 6 van de wet van 25 mei 2018, bepaalt :

« Middelen van nietigheid kunnen niet worden aangewend tegen vonnissen. Deze kunnen alleen worden vernietigd door de rechtsmiddelen of, in voorkomend geval, verbeterd door de procedures bij de wet bepaald ».”

Jura.be (Ilse Vogelaere): “Het Grondwettelijk Hof vindt dat rechters proceshandelingen ambtshalve moeten kunnen nietig verklaren als ze ingaan tegen de taalregels in gerechtszaken. Door hen die mogelijkheid te ontnemen, komt het recht op een eerlijk proces of de behoorlijke rechtsbedeling immers in het gedrang, aldus het Hof.

De regels over het taalgebruik in gerechtszaken zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid. Vroeger moest de rechter de nietigheid ambtshalve uitspreken. Sedert de wet van 25 mei 2018 over de werklastvermindering is dat niet meer het geval. De rechter kan de nietigheid van een proceshandeling alleen nog uitspreken als een procespartij de nietigheid in limine litis opwerpt en zij kan aantonen dat haar belangen zijn geschaad door die schending van de taalregels.

Het Grondwettelijk Hof vindt dat die regel voor problemen kan zorgen: het niet naleven van de taalwet in gerechtszaken kan immers ook de belangen van bijvoorbeeld de rechter zelf schaden. Of van andere partijen. Door de rechter niet ambtshalve te laten ingrijpen kan hij bv. verplicht worden om kennis te nemen van processtukken in een andere taal dan de rechtsplegingstaal die geldt in zijn rechtscollege. Een taal die hij wettelijk eigenlijk niet moet kennen. De waarborg dat de rechter voorafgaand aan zijn beslissing op gepaste wijze kan kennisnemen van de grieven en argumenten van de partijen is, valt hiermee weg.

Het Grondwettelijk Hof vindt dat het recht op een eerlijke proces en een behoorlijk rechtsbedeling hierdoor niet langer gegarandeerd is en vernietigt artikel 5 van de wet van 25 mei 2018.”

Grondwettelijk Hof 26 september 2019, www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-123n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Bij verstek gewezen vonnis - Verzet dat als gedaan wordt beschouwd - Gerecht in hoger beroep - Verzet dat als ongedaan wordt beschouwd in hoger beroep

Samenvatting: Bij twee arresten van 14 maart 2018, waarvan de expedities ter griffie van het Hof zijn ingekomen op 20 maart 2018, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 187, § 9, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering, geïnterpreteerd in die zin dat het het rechtscollege in hoger beroep, waarvan de saisine beperkt is tot het als gedaan beschouwde karakter van het verzet, verhindert zich uit te spreken over de grond van de zaak indien dat rechtscollege in hoger beroep van mening is dat de eerste rechter een verzet ten onrechte als gedaan heeft beschouwd, de artikelen 12, 13 en 14 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 7 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het de legitieme verwachtingen dwarsboomt van de rechtzoekende wiens veroordeling op verzet werd herzien en die de op dat verzet genomen beslissing niet opnieuw in het geding wilde brengen ?

2. Brengt artikel 187, § 6, 1°, en § 9, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering, in het stadium van de berechting, geen discriminatie met zich mee die niet objectief verantwoord is tussen de beklaagde, enerzijds, en het openbaar ministerie, anderzijds, ondanks de verschillende belangen die zij verdedigen, aangezien de eerstgenoemde niet over een daadwerkelijk juridictioneel beroep beschikt met betrekking tot het als ongedaan beschouwde karakter van het verzet terwijl de laatstgenoemde wel over een juridictioneel beroep beschikt met betrekking tot het als gedaan beschouwde karakter van datzelfde verzet, met schending van de artikelen 10, 11, 12 en 13 van de Grondwet, in voorkomend geval in samenhang gelezen met de artikelen 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en 14 van het Internationaal Verdrag van New York inzake burgerrechten en politieke rechten ? ».

Het Hof zegt voor recht :

In zoverre het niet bepaalt dat een hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als gedaan beschouwt, inhoudt dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep wanneer die laatste het verzet voor het eerst ongedaan verklaart in hoger beroep, schendt artikel 187, § 9, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering artikel 13 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 2 van het Zevende Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14, lid 5, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

J. MEESE, joachimmeese.be: Dat de zogenaamde Potpourri II-wet (wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie) de rechtsmiddelen verzet en hoger beroep in strafzaken nodeloos complex heeft gemaakt, was al langer duidelijk. In een arrest van 26 september 2019 (nr. 123/2019) heeft het Grondwettelijk Hof zich nog maar eens uitgesproken over de gevolgen van deze wet, met name met betrekking tot de uitbreiding van de gevallen van ongedaan verzet. Een verzet wordt sedert 1 maart 2016 namelijk ook als ongedaan beschouwd als de eiser in verzet geen gewag kan maken van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek.

Wanneer het verzet ongedaan wordt beschouwd, dan maakt het hoger beroep tegen die beslissing de grond van de zaak aanhangig bij de rechter in hoger beroep (artikel 187, §9, 2e lid Wetboek van Strafvordering). Het indienen van een grievenformulier is dan zelfs niet nodig (Cass. 27 februari 2018, P.17.0618.N).

Wordt het verzet echter gedaan beschouwd (wat met zich brengt dat de rechter op verzet zich opnieuw over de zaak ten gronde buigt), dan heeft het hoger beroep van het openbaar

ministerie niet automatisch tot gevolg dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep. Die hypothese is namelijk niet voorzien door de wetgever. Het Grondwettelijk Hof stelt vast dat dit niet bestaanbaar is met het recht op toegang tot de rechter (overweging B.7 van het arrest) en zegt daarom voor recht dat artikel 187, §9, 2e lid Wetboek van Strafvordering de Grondwet schendt “in zoverre het niet bepaalt dat een hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als gedaan beschouwt, inhoudt dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep wanneer die laatste het verzet voor het eerst ongedaan verklaart in hoger beroep”.

Het praktisch gevolg van dit arrest is dus dat de appelrechter zich in een dergelijk geval niet onbevoegd mag verklaren om uitspraak te doen over de grond van de zaak. De vraag is nu wel of het openbaar ministerie in dit scenario nog een grievenformulier moet indienen, aangezien dat de saisine op strafgebied toch niet kan inperken ...

Grondwettelijk Hof 26 september 2019, www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-124n.pdf>

Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Gebruik der talen in gerechtszaken - Vraag tot verandering van taal in hoger beroep

Samenvatting: Bij vonnis van 18 mei 2018, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 29 mei 2018, heeft de Franstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Zijn de artikelen 4, § 1, derde lid, en 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken in overeenstemming met de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, in zoverre zij geïnterpreteerd worden in die zin dat zij de oorspronkelijke verweerder die door de eerste rechter bij verstek is veroordeeld luidens een in eerste aanleg uitgesproken vonnis verbieden om in hoger beroep een verwijzing van de zaak naar de rechtbank van de andere taalrol te vragen, terwijl de oorspronkelijke verweerder die door de eerste rechter bij verstek is veroordeeld luidens een in laatste aanleg uitgesproken vonnis daarentegen wel over de mogelijkheid zou beschikken om een verandering van taal te vragen in het kader van de procedure in verzet tegen het genoemde vonnis, en dat terwijl, in beide gevallen, zowel wat de procedure in verzet als de procedure in hoger beroep betreft, de vraag tot verandering van taal of tot verwijzing naar de rechtbank van de andere taalrol vóór elk verweer en elke exceptie is geformuleerd door de oorspronkelijke niet-verschenen verweerder ? ».

Het Hof zegt voor recht :

- De artikelen 4, § 1, derde lid, en 24 van de wet van 15 juni 1935 « op het gebruik der talen in gerechtszaken » schenden de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, indien zij zo worden geïnterpreteerd dat zij een verweerder die verstek laat gaan, niet

toelaten om in limine litis een verandering van taal te vragen wanneer die verweerder hoger beroep instelt tegen een in eerste aanleg gewezen vonnis.

- Dezelfde bepalingen schenden niet de artikelen 10, 11 en 30 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, indien zij zo worden geïnterpreteerd dat zij een verweerder die verstek laat gaan, toelaten om in limine litis een verandering van taal te vragen wanneer die verweerder hoger beroep instelt tegen een in eerste aanleg gewezen vonnis.

Grondwettelijk Hof 26 september 2019, www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2019/2019-126n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Politie over het wegverkeer - Strafvordering - Verjaring - Verlenging van de verjaringstermijn - Terugwerkende kracht

Samenvatting: Bij vonnis van 8 november 2018, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 5 december 2018, heeft de Correctionele Rechtbank Waals-Brabant de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 26 van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in zoverre het voorziet in de retroactieve inwerkingtreding van de bepalingen van die wet in de volgende bewoordingen : ‘ Deze wet treedt in werking op 15 februari 2018, met uitzondering van de artikelen 10, 14, 16 en 20, en artikel 25, 2°, die in werking treden op 1 juli 2018. ’, en in zoverre het tot gevolg heeft strafvorderingen te doen herleven die technisch waren verjaard vóór de inwerkingtreding van die wet, niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met het beginsel van de niet-retroactiviteit van de strafwet, met name verankerd in artikel 2 van het Strafwetboek, artikel 7 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en artikel 15 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, alsmede de beginselen van rechtszekerheid en gewettigd vertrouwen ?

2. Schendt artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van diezelfde wet en met artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek, de bepalingen over de fundamentele rechten en vrijheden gewaarborgd in titel II van de Grondwet, (met name de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet) en artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre die bepaling, in het bijzonder door de toevoeging van de zinsnede ‘ deze wet treedt in werking op 15 februari 2018 ’, een retroactieve inwerkingtreding van de verjaring invoert?

3. Schendt artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van diezelfde wet en met artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek, de bepalingen over de fundamentele rechten en vrijheden gewaarborgd in titel II van de Grondwet, (met name de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet) en artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre die bepaling, in het bijzonder door de toevoeging van de zinsnede ‘ deze wet treedt in werking op 15 februari 2018 ’, een onderscheid in behandeling in het leven roept tussen :

- de feiten die zouden zijn verjaard in de periode tussen de retroactieve datum van inwerkingtreding van de wet van 6 maart 2018, namelijk 15 februari 2018, en de datum van publicatie van diezelfde wet in het Belgisch Staatsblad, namelijk 15 maart 2018, nu de strafvordering niet langer vervallen is en herleeft, enerzijds, - en de feiten die vóór 15 februari 2018 reeds definitief zouden zijn verjaard, anderzijds ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018 « ter verbetering van de verkeersveiligheid », in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van dezelfde wet, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Bergen 18 november 2015, *JLMB* 2019, afl. 28, 1317-1318.

Hyperlink:

Trefwoorden: Infraction - Complicité et corréité – Élément moral – Conscience de la participation à un acte infractionnel – Renonciation à une connaissance précise de la nature et du but de l’infraction – Responsabilité pénale (oui).

Samenvatting: La circonstance que le coauteur ne pénètre pas dans la station-service et ne connaît dès lors pas le mode précis d’appropriation des biens d’autrui par extorsion ou par soustraction frauduleuse n’exclut pas qu’il soit néanmoins pénalement responsable de sa commission lorsqu’il a marqué son accord et participé sciemment et volontairement à des faits d’enrichissement illégal par le recours à la violence ou aux menaces en qualité de guetteur et de chauffeur de la voiture au volant de laquelle il était demeuré lors de la commission desdits faits.

Ayant renoncé sciemment à une connaissance plus concrète des faits qui allaient être perpétrés, ce coauteur manifeste son intention de participer, en connaissance de cause, à n’importe quelle infraction déterminée pourvu qu’elle aboutisse à un enrichissement personnel.

Gent 16 maart 2018, *P&R* 2019, afl. 2, 85.

Hyperlink:

Trefwoorden: Gewapende weerspanning – Bestanddelen van het misdrijf – Geen fysiek contact – Geen dreigend kwaad – Art. 269, 271, 482 en 483 Sw.

Samenvatting: Beklaagde neemt met een riek in de hand een dreigende houding aan tegenover een politieambtenaar. Evenwel zijn beiden gescheiden door een hek. Van een dergelijke houding kan geen enige morele dwang uitgaan zodat er ook geen sprake kan zijn van het verwekken van daadwerkelijke vrees voor een dreigend kwaad. Dergelijke houding vormt dan ook geen weerspanning.

Met noot: BERKMOES, H., “Weerspanning juridisch en feitelijk bekeken met aandacht voor het opstellen van het proces-verbaal”, *P&R* 2019, afl. 2, 85-95.

Luik 17 oktober 2018, *JLMB* 2019, afl. 28, 1318-1321.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1 Droit transitoire – Infraction – Application de la loi pénale dans le temps – Trouble mental.

2 Défense sociale – Internement – Nécessité d’un danger – Schizophrénie.

Samenvatting: 1. La nouvelle mouture de l’article 71 du Code pénal restreint le champ d’application de la cause de non-imputabilité de sorte que, en application de l’article 2 du Code pénal, celle-ci, plus sévère dans sa rédaction que l’ancienne, ne vaut que pour l’avenir.

2. La condition de l’internement déduite de l’existence d’un danger que le prévenu commette de nouvelles infractions portant atteinte à ou menaçant l’intégrité physique ou psychique de tiers en raison de son trouble mental n’est pas rencontrée en présence d’une schizophrénie bien équilibrée combinée à une adaptation socioprofessionnelle satisfaisante et à une réponse positive au traitement.

Gent 28 oktober 2018, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 222.

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafrecht – Straffen – Vervangende gevangenisstraf – Geldboete deels met uitstel – Enkel voor het effectieve gedeelte

Samenvatting: Enkel voor het effectieve gedeelte van een geldboete wordt een vervangende gevangenisstraf opgelegd. Een vervangende straf gekoppeld aan een uitstel verliest immers elke betekenis.

Met noot: MARLIER, G., DE METS, J., “De vervangende gevangenisstraf: ook bij een geldboete met uitstel”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 222-225.

Brussel 9 januari 2019, *JLMB* 2019, afl. 28, 1342-1345.

Hyperlink:

Trefwoorden: Droits de l’homme - Procès équitable – Lacunes de l’instruction – Inertie du juge d’instruction et du ministère public – Dépassement du délai raisonnable – Irrecevabilité des poursuites

Samenvatting: Le fait de maintenir un prévenu dans l’ignorance de l’existence d’indices de culpabilité à sa charge, et ce malgré les divers contacts qu’il entretint en tant qu’avocat de ses clients avec les juges d’instruction successifs et le ministère public, le fait de ne pas l’inviter à s’expliquer sur les charges retenues contre lui, la négligence à diligenter des devoirs d’enquête le concernant, notamment une confrontation avec ses clients, un interrogatoire quant à son éventuelle participation aux faits dont le juge d’instruction est saisi et son éventuelle inculpation corrélative, l’absence de toute suite réservée aux réquisitions de devoirs complémentaires formulées par le ministère public et l’inertie du ministère public traçant ses réquisitions tendant au renvoi du prévenu devant la juridiction de jugement sans s’inquiéter des lacunes de l’instruction constituent des manquements qui, conjugués au dépassement du délai raisonnable, vicient de manière irrémédiable les poursuites diligentées à l’encontre de ce prévenu au point d’entraîner l’irrecevabilité des poursuites.

Brussel 29 januari 2019, *NC* 2019, afl. 4, 329-330.

Hyperlink:

Trefwoorden: Art. 432, §2, eerste lid Sw. – Internationale parentale ontvoering – Le criminel tient le civil en état – Draagwijdte – Belang van het kind

Samenvatting: Een vrouw wordt in hoger beroep veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf omdat zij zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf internationale parentale ontvoering van artikel 432 Sw. De nasleep van de concrete casus maakt duidelijk dat de afhandeling van dergelijke zaken bijzonder complex is, gelet op het feit dat er twee rechtstakken betrokken zijn: het burgerlijk recht en het strafrecht.

Met noot: BLONDEEL, E., “De interactie tussen de burgerlijke en de strafrechtelijke procedure in zaken van internationale parentale ontvoering: (on)betwiste samenhang”, *NC* 2019, afl. 4, 330-335.

Luik 7 maart 2019, *JLMB* 2019, afl. 28, 1340-1341.

Hyperlink:

Trefwoorden: Opposition – Délai – Tardiveté – Erreur de l’huissier de justice – Force majeure – Recevabilité

Samenvatting: Une opposition signifiée après l’expiration du délai légal peut être déclarée recevable si le retard procède d’un cas de force majeure. Le monopole que réserve l’article 516 du Code judiciaire aux huissiers de justice, ainsi que les limites résultant, quant au choix de l’huissier instrumentant, des règles de compétence territoriale prévues à l’article 513 du même code, impliquent que la faute ou la négligence de cet officier ministériel puisse être considérée comme un cas de force majeure permettant de proroger le délai légal d’opposition du temps durant lequel le condamné s’est trouvé dans l’impossibilité absolue de former son recours.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

Gent 26 oktober 2016, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 225.

Hyperlink:

Trefwoorden: Internering – Aangehouden in verdenking gestelde – Voorlopige tenuitvoerlegging in de gevangenis – Hiertoe beperkt hoger beroep – Niet-ontvankelijk

Samenvatting: Er staat geen afzonderlijke beroepsmogelijkheid open tegen de voorlopige tenuitvoerlegging in de gevangenis van een interneringsmaatregel ten aanzien van een in verdenking gestelde die op het ogenblik van de internering aangehouden was.

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Luik (afd. Luik) 30 mei 2018, *JLMB* 2019, afl. 28, 1318-1321.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Stupéfiants – Prisons – Institution de soins médicaux – Approche médicosociale combinée.

2. Sursis et suspension de la condamnation – Toxicomanie – Probation – Centre de désintoxication résidentiel.

Samenvatting: 1. Les toxicomanes qui ne poursuivent pas un but de lucre devraient être pris en charge non par le système carcéral mais dans le cadre d'un système médico-social permettant une approche combinée mêlant médecins, psychologues, psychiatres et assistants sociaux qui pourraient, tous ensemble, entreprendre à la fois les soins médicaux et psychologiques nécessaires, la remise en ordre au niveau administratif suivie de la poursuite de formations professionnelles avant de permettre la recherche d'un logement puis d'un emploi.

2. Il s'indique de préparer la sortie de prison, dans le cadre d'un sursis probatoire partiel, de manière à ce que le prévenu ne soit remis en liberté que lorsque les démarches nécessaires auront été réalisées pour qu'il quitte la prison à destination d'un centre de désintoxication résidentiel lui offrant une réelle chance de sevrage. La réinsertion sociale du prévenu suppose une collaboration franche de ce dernier, de son conseil, de la maison de justice, du ministère public et du tribunal.

Met noot : GUILLAIN, C., « Le parcours judiciaire de l'usager de drogues : un chemin semé d'embûches », *JLMB* 2019, afl. 28, 1325-1330.

Corr. Brussel (franstalig) 10 december 2018, *JLMB* 2019, afl. 28, 1345-1346.

Hyperlink:

Trefwoorden: Droits de l'homme - Procès équitable – Présomption d'innocence – Présomption de culpabilité – Instruction à charge – Violation des droits de la défense – Irrecevabilité des poursuites.

Samenvatting: Une enquête pénale menée au départ de l'hypothèse que le prévenu est coupable des faits qui lui sont reprochés et limitant dès lors les investigations aux seuls éléments susceptibles d'étayer cette thèse viole non seulement la présomption d'innocence mais également le devoir de loyauté qui s'impose tant au parquet qu'au juge d'instruction dans la collecte des preuves, tout en plaçant le juge du fond dans l'impossibilité de statuer objectivement en raison de résultats d'enquête non fiables et dont l'utilisation porte atteinte aux droits de la défense et viole le droit à un procès équitable dans son ensemble.

Corr. Luik (afd. Hoei) 13 juni 2019, *JLMB* 2019, afl. 28, 1330-1332.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Infraction - Généralités – Circonstance aggravante – Mobile discriminatoire – Homophobie – Homosexualité avérée de la victime (non).

2. Homosexualité – Société pluraliste – Vie privée.

Samenvatting: 1. L'article 405quater du Code pénal, qui institue une circonstance aggravante déduite de la haine, du mépris ou de l'hostilité à l'égard d'une personne en

raison de son orientation sexuelle, ne précise pas si l'homosexualité de la victime doit être réelle ou s'il suffit qu'elle soit considérée comme telle par l'agent. En l'occurrence, le législateur s'est attaché à lutter contre un état d'esprit qu'il entend sanctionner et qu'il qualifie de mobile. Il est dès lors sans incidence que la victime n'appartienne pas à l'une des catégories énumérées par la loi lorsqu'il appert que la commission de l'infraction a été motivée par la conviction, en l'espèce erronée, d'une telle appartenance.

2. Il est inadmissible, dans notre société pluraliste, tolérante et libérale, qu'un homme ou une femme fasse l'objet de remarques et de propos homophobes et, a fortiori, qu'il soit porté atteinte à son intégrité physique au motif de son orientation sexuelle, réelle ou supposée.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

Hof van Assisen Brussel 7 maart 2019, JLMB 2019, afl. 28, 1313-1317.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Infraction - Généralités – Homicide – Intention de donner la mort – Preuve - Matières pénales.

2. Infraction - Généralités – Assassinat – Préméditation – Preuve – Matières pénales.

3. Infraction - Complicité et corréité – Élément moral – Conscience de la participation à un acte infractionnel – Renonciation à une connaissance précise de la nature et du but de l'infraction – Responsabilité pénale (oui).

Samenvatting: 1. L'intention homicide s'apprécie au regard des circonstances de fait, de l'arme utilisée et de l'endroit où les coups ont été portés. Elle se déduit de l'usage d'un revolver, arme létale, et de la localisation des blessures dans des parties hautement vitales, en l'espèce la tête, ou de l'utilisation d'une arme de guerre, en l'espèce une kalachnikov, et du nombre de projectiles ayant atteint la victime, notamment, à la tête.

2. La préméditation ressort à suffisance de droit des différents préparatifs qui ont précédé l'attentat, soit, entre autres, l'acquisition des armes et les démarches y liées, l'acquisition de la caméra destinée à filmer les faits et le repérage sur les lieux des faits.

3. Pour être punissable, la participation doit être éclairée de telle sorte qu'il ne suffit pas, en règle, que le participant ait simplement conscience de ce qu'il participe à un acte illicite sans davantage de précision. Le participant doit avoir connaissance de la nature et du but de l'infraction, une connaissance précise et détaillée n'étant pas requise. Si le participant renonce sciemment à connaître davantage quelle est l'infraction projetée et renonce à son but, il ne s'ensuit pas qu'il contribue inconsciemment à cette infraction mais bien qu'il veut participer en connaissance de cause à n'importe quelle infraction déterminée.

2.10. Buitenlandse rechtspraak

Rb. Amsterdam 4 juni 2019

Hyperlink: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBAMS:2019:4010>

Trefwoorden: Executie-EAB België - Begrip 'uitvaardigende justitiële autoriteit'

Samenvatting: In twee arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: het Hof) van 27 mei 2019 (ECLI:EU:C:2019:456 en ECLI:EU:C:2019:457) heeft het Hof uitleg gegeven aan het begrip 'uitvaardigende justitiële autoriteit'. Dit begrip heeft geen betrekking op de openbare ministeries van een lidstaat die het risico lopen dat zij in een individueel geval rechtstreeks of indirect worden aangestuurd door of instructies ontvangen van de uitvoerende macht in het kader van de vaststelling van een besluit over de uitvaardiging van een Europees aanhoudingsbevel (hierna: EAB).

De rechtbank oordeelt dat in de arresten van het Hof geen onderscheid tussen EAB's ten behoeve van vervolging en EAB's ten behoeve van executie valt te lezen. Omdat het EAB is uitgevaardigd door het Federaal parket van België te Brussel, wordt het onderzoek heropend om de officier van justitie in de gelegenheid te stellen de uitvaardigende justitiële autoriteit, in het licht van de arresten van het Hof, te bevragen over – kort gezegd – de deelname aan de rechtsbedeling in België door het Federaal parket, de onafhankelijkheid van het Federaal parket ten opzichte van de uitvoerende macht en de eventuele mogelijkheid om in rechte op te komen tegen de uitvaardiging van een EAB door het Federaal parket.

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- BEERNAERT, M.-A., KRENC, C., *Le droit à un procès équitable dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Limal, Anthemis, 2019, 242 p.
- BERBUTO, S., e.a., *Actualités en droit pénitentiaire*, Limal, Anthemis, 2019, 168 p.
- BLOCH, A., *Het strafdossier, een straf dossier*, Brugge, Die Keure, 2019, 110 p.
- CEULEMANS, C., e.a., *Actualités du tribunal de police*, Limal, Anthemis, 2019, 222 p.
- DE HERDT, J., ROZIE, J. VANDERMEERSCH, D., *Naar een nieuw Strafwetboek? Het voorstel van de Commissie tot hervorming van het recht*, Brugge, Die Keure, 2019, 616 p.
- DREESEN, R., *De informatiepositie van de burgemeester bij de bestuurlijke aanpak van gewelddadige radicalisering en terrorisme in België en Nederland*, Mortsel, Intersentia, 2019, 148 p.
- FIJNAUT, C., *A peaceful revolution*, Mortsel, Intersentia, 2019, 824 p.
- VAN DAELE, D., BOLLENS, S., *De bestuurlijke aanpak van mensenhandel in België en Nederland*, Mortsel, Intersentia, 2019, 241 p.
- VAN KEMPEN, P.H., FEDOROVA, M., *International law and cannabis* (3 delen), Mortsel, Intersentia, 2019, 600; 236 en 330 p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- BAILLEUX, A., SPRIET, B., VAN HERPE, R., VANHEULE, J., VERBRUGGEN, F., VERSTRAETEN, R., *Straf- en strafprocesrecht. Reeks Themis*, Brugge, Die Keure, 2019, 186 p.
- DE HERDT, J., ROZIE, J., VANDERMEERSCH, D., *Vers un nouveau code pénal pour le futur ? La proposition de la Commission de réforme du droit pénal*, Brussel, La Charte, 2019, 575p.
- DENYS, L., *Overzicht van het vreemdelingenrecht*, Inni Publishers, Heule, 2019, 1153 p.

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- LEFEVRE, M., GOOSSENS, F., "Het gebruik van traangas en pepperspray: geen Straatburgse 'carte blanche' voor de ordehandhavers", *P&R* 2019, afl. 2, 73-78. (noot bij EHRM 22 maart 2016)
- PORTIER, J., "La jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme face à la coopération judiciaire en matière pénale, entre soutien aux États et encadrement des pratiques », *RDP* 2019, afl. 7, 865-884.
- SCALIA, D., ALIE, M., « Chronique de droit international pénal (1/2019) », *RDP* 2019, afl. 7, 909-930.

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- HORSEELE, M.-J., VERBRUGGEN, F., "Zelfkastijding met een slapstick. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van politieke publiekrechtelijke rechtspersonen met eenvoudige schuldigverklaring als enige straf", *NC* 2019, afl. 3, 195-210.

- ROZIE, J., “De recidivewet van 5 mei 2019: de vergiftigde kers op de repressieve taart”, *NC* 2019, afl. 4, 291-302.

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- BERKMOES, H., “Weerspanning juridisch en feitelijk bekeken met aandacht voor het opstellen van het proces-verbaal”, *P&R* 2019, afl. 2, 85-95. (noot bij Gent 16 maart 2018)
- COLLAKU, R., “De algemene solidariteitsplicht na opzettelijke gewelddaden erkend”, *NC* 2019, afl. 4, 324-329. (noot bij Cass. 28 mei 2019)
- GUILLAIN, C., « Le parcours judiciaire de l’usager de drogues : un chemin semé d’embûches », *JLMB* 2019, afl. 28, 1325-1330. (noot bij Corr. Luik 30 mei 2018)
- KUTY, F., “La cause de justification du mobile humanitaire dans l’hypothèse de l’aide apportée à l’entrée, au transit ou au séjour illégal sur le territoire belge”, *RDP* 2019, afl. 7, 849-864.
- MABILDE, B., “Aangepaste wapenwet verbiedt twee types vuurwapens”, *De Juristenkrant* 2019, afl. 392, 8.
- VERBEKE, S., “Informatieplicht van politiebeambten jegens hun gerechtelijke overheden: ook binnen de informantenwerking”, *P&R* 2019, afl. 2, 79-85. (noot bij Cass. 22 mei 2018)

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- BLONDEEL, E., DE BONDT, W., “Le civil tient le criminel en état: het belang van het kind in zaken van internationale parentale ontvoering”, *Family & Law* 2019, augustus.
- BLONDEEL, E., “De interactie tussen de burgerlijke en de strafrechtelijke procedure in zaken van internationale parentale ontvoering: (on)betwiste samenhang”, *NC* 2019, afl. 4, 330-335. (noot bij Brussel 29 januari 2019)
- BOECKXTAENS, J., “Beroepsgeheim en vertrouwelijk karakter van stukken: het Hof van Cassatie timmert verder aan afbakening noodzakelijke waarborgen bij inbeslagname”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 207-211. (noot bij Cass. 29 november 2016, zie ed. 145)
- COLETTE, M., “Legitieme horizontale strafvordering en het verhoor als dwangcommunicatie. Over het strafprocesrechtelijke vrijheidsbegrip en participatie in het licht van de Salduz-rechtspraak”, *NC* 2019, afl. 3, 211-233.
- DE BECKER, N., “Kan de Belgische Staat zich voor de strafrechter burgerlijke partij stellen om de betaling van een (betwiste) belastingschuld te bekomen als schadeloosstelling? Kan de strafrechter de schade van de Belgische Staat vaststellen in functie van het bedrag van de belastingschuld wanneer die door de belastingplichtige voor de bevoegde instanties (fiscale rechter) wordt betwist?”, *Fiscale Koerier* 2019, afl. 10, 392-397.
- DE ROY, C., “Artikel 38, §6, VWW en diens temporele werking”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 218-220. (noot bij Cass. 30 januari 2019 en 9 april 2019)
- LIEGEOIS, Y., DE SMET, B., “Twintig jaar zuivering van nietigheden tijdens het gerechtelijk onderzoek. Tijd voor verandering of opfrissing van het systeem?”, *RW* 2019-2020, afl. 1, 3-19.

- LUGENTZ, F., « Confiscation obligatoire des choses qui ont servi ou qui ont été destinées à commettre l’infraction : pour une application uniforme du pouvoir de modération du juge », *RDP* 2019, afl. 7, 937-952.
- MARLIER, G., DE METS, J., “De vervangende gevangenisstraf: ook bij een geldboete met uitstel”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 222-225. (noot bij Gent 28 oktober 2018)
- THIRIAR, P., “Grondwettelijk Hof draagt het strafrechtelijk gezag van gewijsde ten grave – Le criminel ne tient plus le civil en état”, *NC* 2019, afl. 4, 306-309. (noot bij GwH 14 februari 2019, zie ed. 153)
- VAN DOOREN, E., “Ingekantelde fiscale procedures”, *RW* 2019-2020, afl. 1, 2.
- VANKERKOVEN, C., « Motivation et signature du mandat d’arrêt : subsistance des formalités substantielles », *RDP* 2019, afl. 7, 952-970. (noot bij GwH 5 juli 2018, zie ed. 150)
- VASSEUR, R., “Wapengelijkheid primeert: ook beklagde heeft recht op bijkomende termijn voor volgoreroep”, *De Juristenkrant* 2019, afl. 392, 2. (noot bij GwH 6 juni 2019, zie ed. 155)
- YURT, C., “Quelque chose de nouveau sous le soleil pénal”, *JT* 2019, afl. 30, 613-614. (noot bij GwH 15 mei 2019, zie ed. 155)

E. Gemengde of andere bijdragen

- BLONDEEL, E., DE BONDT, W., “Conflictueus recht in conflictueuze families. Een reflectie op het strafrecht, en de moeilijke wisselwerking met het burgerlijk recht in zaken van internationale parentale ontvoering”, *T.Strafr.* 2019, afl. 4, 174-193.
- BREULS, L. en WELCH, M., “De modi operandi van in België veroordeelde Nigeriaanse mensenhandelnetwerken gericht op seksuele uitbuiting: een verkennend onderzoek”, *Panopticon* 2019, afl. 2, p. 82-100
- RAEYMAKERS, J., “De burgerlijke vordering van de curator en/of individuele schuldeisers met betrekking tot faillissementsmisdriven”, *NC* 2019, afl. 3, 237-246. (noot bij Cass. 21 juni 2017, zie ed. 147)
- RIEMSLAGH, J., “Grondwettelijk Hof herstelt absolute nietigheid in taalwet gerechtszaken”, *Juristenkrant* 2019, afl. 394, 2. (noot bij GwH 19 september 2019)
- SAELENS, R., “Europa zet de bakens uit voor de verwerking van persoonsgegevens voor opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie: een beknopte verkenning van de Richtlijn Politie en Justitiële Verwerking in het licht van de wet op het politieambt”, *P&R* 2019, afl. 2, 51-72.

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- Nihil

3.5. Varia

- MAHIEU, V., “Chronique de criminologie. La participation des acteurs administratifs de la police et de la justice à la gestion de l’ordre public”, *RDP* 2019, afl. 7, 885-908.
- MEIRLAEN, M., “Teleologische interpretatie. Mogelijkheden en grenzen.”, *NJW* 2019, afl. 405, 494-508.